

DARBININKAS

Vol. XCI, Nr. 2 (48)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

Vasaris - February 2006

Tėvynę ginti privalu

Benediktas MARMA*

Po Pirmojo pasaulinio karo ratais pateko ir Lietuva. Grobuoniškos valstybės savo tikslus stengėsi realizuoti kitų valstybių teritorijų sąskaita. Be gailėsčio trypė Lietuvos žemę, jos žmones paversiondams mankurtais, supriešindavo ir laikydavo nuolatinėje baimėje.

1918 metais tautais dvidešimti Lietuvos sūnų su tautos patriarchu dr. Jonu Basanavičiumi prikėlė Lietuvą iš košmariško miego. Tautos sūnūs suprato prigimtinę teisę gintis. Jei nesiginsime, niekas negins, tik stebės ir pasinaudos situacija. Lekorderas yra sakęs, kad kai tėvynė pavojuje, niekas neturi teisių, turi tik pareigas ginti save, savo žemę, savuosius. Taigi be kovos ir kraujo laisvė neįmanoma, todėl kalavijas ir teisė taria savo žodį. Galinga ta tauta, tikinti savo protu, kurios dorybė nusveria laimėjimo svarstykles. Lietuvai stengiantis nusiimti „svetimą rūbą“, šimtmetinius vergo pančius, Kerenškis isteriškai šaukė: „Tegul Suomija negalvoja, kad Rusija, nuvertusi caro režimą, yra bejėgė. Ne, ji turi pakankamai jėgų ir pabūklų, kad galėtų atsiųgti į Helsinkį ir priversti suomių, kartu ir kitas tautas, kurios panorėtų skirtis nuo Rusijos“. Po 1917 metų perversmo net kairieji teigė, kad Rusija nebus tautų kalėjimas ir neleistina tautų saujelėms išgrobstyti Rusijos laisvės („Darbininkų ir kareivių žinios“, Nr. 70).

1918 m. liepos 1 d. vokiečių „Kriegspartei“ niekaip negalėjo suvokti, kaip okupuotoje teritorijoje atsi-

rado Lietuvai. Po dešimtmečio situaciją vaizdžiai aprašė J.Paleckis: „Maža kas žinojo apie lietuvių veikėjų saujelės rūpestį iškovoti Lietuvai laisvės saulę... Tikrai vasario 16 d. Aktas buvo revoliucinis žygis, buvo drąsiai tartas laisvės žodis, tautos noro pareiškimas ir didis vienybės aktas, sujungęs visus lietuvių vadus gerovės vardan. Jis buvo galingas dvasia ir tvirtas vieningumu. Tai nebuvo kieno nors malonės nepriklausomybės dovanojimo aktas, bet mes patys sau laisvę paėmėme... Apie akto įgyvendinimą tada negalėjo būti kalbos. Bet gimė galinga viltis, buvo rastas tikras žodis. Jo ilgai laukti nereikėjo – viltis neapvylė, žodis tapo kūnu“.

Lenkija kad ir atsižadėjo gen. Želigovskio smurto, bet, nepaisydama J.Pilsudskio pažadų, padidino savo kariuomeną nuo 20 tūkst. iki 50 tūkst. karių. Didžiųjų valstybių Lenkija buvo barama, bet toleruojama, nes didžiosios valstybės pataikavo materialiai jėgai. Tautų Sąjunga aiškinosi, kad negali organizuoti teisingo plebiscito. Pasak P.Klimo, Lietuva, palikta be sostinės – širdies, be smegenų, be praeities, pavadino Tautų Sąjungą gyvu lavonu. Taip ir įvyko.

Nemunas rūpėjo ne tik vikingams, Jogailai, Vytautui. Tautų Sąjunga taip pat vylėsi pasinaudoti, įvairiai argumentuodama. Savo ambicijų nemažino, nerimo Lenkija. Paskelbė Lietuvai ultimatumą. 1938 metais Lenkijos radiofonai šaukė: „Marszalek, prowadz nas na (nukelta į 4 psl.)

LIETUVOS TARYBA
skelbia

Lietuvos nepriklausomybė

lietuvis Taryba savo posėdyje vasario m. 16 d. 1918 m. vieną balsu nutarė kreiptis į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamas pripažintąja tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilnaus konferencijos nutarimų dvasia m. 18–28 d. 1917 metais, **skelbia atstatanti nepriklausomą, demokratinę laisvą valstybę** su sostine **VILNIUJE** ir tą valstybę atskiriant nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Daugiau lietuvių Tarybų pereinamajame, kas lietuvių valstybės pa-
matas ir jos santykius su kitomis valstybėmis privale
galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas Steigie-
masis Seimas, demokratiniu būdu visą jos gyvatają dirbtikas.

Received, November 30, 1998

Lietuvos Taryboms partai:

[illegible]

1918 metų vasario 16 dienos Lietuvos Nepriklausomybės Akto faksimilė, paskelbta "Lietuvos Aide"
1918 metų vasario 19 diena

Livykiai Lietuvoje

Prezidentūros spaudos tarnyba iš Jungtinės Karalystės Buckinghamo rūmų gavo oficialų patvirtinimą, kad 2006 metų spalio mėnesį Vilniuje su valstybiniu vizitu lankysis Didžiosios Britanijos karalienė Elžbieta II. Kaip sakė Didžiosios Britanijos ambasados Lietuvoje atstovai, karalienės vizitas į Lietuvą bus kelionės po Baltijos šalis dalis. Tikslī vizito data ir programa dar derinamos. Karalienė atvyksta į Lietuvą prezidento Valdo Adamkaus kvietimu. "Man malonu, kad Jos Didenybė Karalienė ir Edinburgo hercogas su valstybės vizitu apsilankys Lietuvoje. Tai istorinė proga. Vizitas pabrėžia reikšmę, kurią Jungtinė Karalystė teikia Lietuvos pasiekimams po nepriklausomybės atkūrimo, mūsų partnerystei Europos Sąjungoje ir NATO bei besiplėtojanti dvišaliui bendradarbiavimui", - sakė Didžiosios Britanijos ambasadorius Lietuvoje Colin Roberts. Anksčiau spauda rašė, kad Didžiosios Britanijos karalienė gali apsilankyti Lietuvoje spalio 17-18 dienomis. Anksčiau Lietuvoje jau lankėsi Didžiosios Britanijos karališkosios šeimos atstovai - princas Charles ir Andrew. Šiais metais Lietuvoje laukiama dar vieno monarcho. Kovo 20-22 dienomis šalį turėtų aplankyti Belgijos karalius Albertas II su žmona Paola.

www.DELFI.lt

Vyriausybės posėdyje buvo nutarta iš Rezervo fondo skirti 50 tūkstančių litų Pažaislio kamaldulių vienuolyno ansamblio pastatų šildymo ir remonto išlaidoms iš dalies padengti. Apie šaltai žiemojantį unikalų architektūros paminklą ir jo šeimninkes - vienuoles kazimierietes - buvo rašyta ne kartą. "Džiaugiamės, kad Vyriausybė pagaliau išgirdo

mūsų visų prašymą padėti išsaugoti unikalų Pažaislio vienuolyno ansamblių. Už šiuos pinigus vienuolės galės šią žiemą geriau šildyti bažnyčią ir gyvenamąsias patalpas", - sakė Kauno mero pavaduotojas Kazimieras Kuzminskas. Po rašinių "Kauno dienoje" apie Pažaislį pernai vasarą susibūrė iniciatyvinė grupė dėl Pažaislio kamaldulių vienuolyno ansamblio išsaugojimo. Ji kreipėsi į Ministrą Pirmininką Algirdą Brazauską prašydamą, kad būtų sudaryta paveldo specialistų darbo grupė ir parengta nauja vienuolyno komplekso išsaugojimo bei atnaujinimo programa. Praėjusį rudenį A. Brazausko potvarkiu sudaryta darbo grupė įpareigota projektą dėl vienuolyno išsaugojimo parengti ir jį pateikti Vyriausybės svarstymui iki kovo pabaigos. Suprasdamas, kad šią žiemą seserys kazimierietės finansinės pagalbos jau nesulauks, K. Kuzminskas praėjusių metų pabaigoje inicijavo kreipimąsi į Ministrą Pirmininką. Jame buvo prašyta skirti "nors 50 tūkstančių litų", kurie padėtų vienuolėms išgyventi šią žiemą. Tačiau tada sulaukta finansų ministro pasirašyto neigiamo atsakymo: esą rezervo fondas metų pabaigoje jau tuščias, be to, pinigų prašyta be konkrečių sąmatų.

Kauno diena

Praėjusiais metais Lietuvos nekilnojamojo turto rinka augo sparčiausiai per pastaruosius keletą metų. Nekilnojamojo turto bendrovės „InReal“ duomenimis, vidutinis butų kainų augimas didžiuosiuose šalies miestuose siekė apie 50%, kai kuriuose segmentuose kainos pakilo ir iki 120%. Sparčiai augant susidomėjimui individualiais namais, jų kainos didžiuosiuose šalies miestuose pernai išaugo apie 30%, vietomis - iki 70%. Daugiausiai per metus brango sklypai - namų valdos žemės sklypai pabrango apie 70%, komercinės paskirties - apie 75%, kai kur - net iki 215%. Tuo tarpu, komercinės paskirties patalpų pardavimo ir nuomos kainos, nepaisant kai kurių išimčių, kito ganėtinai nuosaikiai. Vilniuje per metus butai pabrango apie 55%, Kaune - apie 25%, Klaipėdoje -

apie 65%, skaičiuojant 1 kv. metro kainas. Vilniuje labiausiai pernai atnaujinti (apie 45%). Kaune per metus labiausiai brango atnaujinti senos statybos butai (apie 35%), nauji butai (apie 30%) bei neatnaujinti butai (apie 20%). Uostamiesčio regionas vystėsi nelabai nusileisdamas sostinei - Klaipėdoje pernai labiausiai brango ne atnaujinti butai (apie 75%), atnaujinti (apie 65%) bei naujos statybos butai (apie 55%). Ypač išsiskyrė neatnaujinti butai Centre ir Senamiestyje - pernai šių butų kainos uostamiestyje išaugo 100-120%. Vilniaus individualių namų tarpe, labiausiai brango nauji namai su daline apdaila (apie 45%), senos statybos namai brango apie 40%, naujos statybos namai su pilna apdaila - apie 35%. Kaune namų kainos penai išaugo apie 15%, kai kur - iki 30%. Priešingai nei Vilniuje, Kaune labiausiai brango seni ir nauji namai su pilna apdaila (apie 15%), naujos statybos namai su daline apdaila - apie 10%. Klaipėdoje labiausiai brango nauji namai su pilna apdaila (apie 40%), naujos statybos namai su daline apdaila - apie 30%, seni namai - apie 20%. Vilniaus žemės sklypų tarpe namų valdos sklypai per metus brango apie 65%, kai kur (Baltupiai, Jeruzalė) - net iki 100%. Komerciniai sklypai Vilniuje brango apie 65 procentus. Kaune namų valdos sklypai pernai pabrango vidutiniškai 70%, kai kur (Centre, Žaliakalnyje) - iki 200%. Komercinės paskirties sklypai Kaune pabrango apie 80%, kai kur (Aukštieji Šančiai, Freda ir pan.) - net 3 kartus. Uostamiestyje namų valdos sklypai per metus brango vidutiniškai apie 70%, kai kur (Melnragė, Giruliai, Karklė) - ir per 100%. Pernai visuose trijuose miestuose mažėjo parduodamų komercinių patalpų pasiūla, kurių plotas iki 150 kv. metrų. Tokio ploto patalpų pardavimo kainos ūgtelėjo kai kur iki 30-60%. Bene labiausiai pernai trūko tvarkingų modernių, ypač 400-800 kv. m ploto, sandėliavimo-gamybinių patalpų. Ūgtelėjo ir sandėlių pardavimo kainos - Vilniuje beveik dvigubai, net ir senos statybos sandėlių.

www.delfi.com

Jaunimo ugdymas turi tapti pagrindiniu valstybės prioritetu

Ark. SIGITAS TAMKEVIČIUS

Ark. Sigitas Tamkevičius

Minime rūščias, bet brangias dienas, subrandinusias mus labiau, nei po to sekę penkiolika Nepriklausomybės metų. Šiandien dejuojame, kad trūksta meilės Tėvynei ir pilietinės sąmonės. O kas ugdė tą sąmonę? Ar pusvelčiui grobusieji Lietuvos turtą, skandinusieji tautą alkoholio jūroje, o šiandien susirūpinę naminukės legalizavimu ir alų reklamuoją, ciniškai naudodami Lietuvos tikinčiųjų švenčiausius simbolius?

Sausio 13-osios gynėjai tikėjo ne tik savo reikalo teisumu, bet kad teisingumas bus jų ginamos valstybės pagrindas. Kai po penkiolikos laisvės metų žurnalistai nuteisiami už tai, kad kolaborantą pavadino kolaborantu, o didžiausių nusikaltėlių bylos sėkmingai pasiekia senaties terminą, vargu ar galima sugalvoti geresnių priemonių pilietinei sąmonei palaidoti.

Sausio 13-ąją ginti Lietuvos širdį susirinko žmonės, atlaikę dešimtmečių spaudą, o šiandien jie išsivaikšto – ir tam išsivaikščiojimui nematyti galo. Netiesa, kad tautiečiai išvyksta iš Lietuvos tik dėl to, kad ten, Vakaruose, plauti viešbučių grindis yra pelningiau nei Lietuvoje dirbti gydytoju ar pedagogu. Lietuviai išsivaikšto, nes čia, tėvų žemėje, jie nesijaučia gerbiami ir mylimi ir pasigenda elementaraus teisingumo. Čia pakertamos šaknys, galinčios išauginti sąmoningą Lietuvos pilietį. Kai aukščiausiomis vertybėmis tampa alus, nuogas pilvas ir nesąžiningai grobiamas turtas, kas tuomet gali sulaikyti bėglius iš Tėvynės? Neturiu omenyje tų, kurie laikinai išvažiuoja užsidirbti vieną kitą dolerį ar eurą.

Prieš penkiolika metų tikėjome, kad laisvoje Lietuvoje užaugs laisvi ir atsakingi žmonės. Bet kaip jie galėjo užaugti, kai iš mokyklų buvo tiesiog išguitas patriotinis ugdymas, o vietoje jo šiandien peršamas seksualinis švietimas, panaudojant net Europos Sąjungos pinigus. Skatinamas ne lytinis ugdymas ir ruošimas šeimai, bet prezervatyvų ir ankstyvo sekso reklama, pavadinta jaunimo palankiomis paslaugomis.

Ekonmistai džiūga, kad už vieną Lietuvos eurą, įmokėtą į Europos Sąjungos biudžetą, gausime penkis. Tačiau negirdėjome paaiškinimo, ar tie penki eurai pasieks vidutinį ir smulkų ūkininką ar verslininką. Greičiausiai jie pasieks pačius stambiausius verslo banginius ir dar labiau padidins prarają tarp turtingųjų ir bėdžių. Labai norėčiau šioje vietoje klysti.

Valdžios žmonės susirūpinę informacinės visuomenės kūrimu. Tikriausiai dar po penkiolikos metų kiekviename Lietuvos kampelyje savo mobiliajame telefone galėsime

ne tik skaityti kriminalus aprašinėjančią dienraštį, bet ir matyti, kaip liejasi kraujas. Tačiau ar labiau mylėsime Tėvynę? Visuomenės informavimo priemonėmis geriausiai pasinaudoja populistinės politikos vykdytojai. Nuo statinės pasakytas melas geriausiu atveju būtų girdimas už penkiasdešimties metų, o interneto šiukšlės pasieks kiekvieną sodybą.

Tačiau po penkiolikos laimėjimų ir nesėkmių metų vis tiek dori lietuviai myli Tėvynę, nes Tėvynė yra ne sukčiai, ne populistai, ne garbinantieji pinigus ir palaidą gyvenimą. Tėvynė – tai brangus žemės kampelis, kuriuo vaikščiojo mūsų tėvai ir proseniai, tai žmonės, su kuriais sieja ne tik kalba, bet ir dvasinis bendrumas. Ir ši Tėvynė juo brangesnė, juo ji labiau darkoma ir niekinama. Tėvynė – tai tėvų namai, ir jie brangūs net tuomet, kai panašūs ne į pilį, o į suvargusią kaimo pirkelę. Mes neklydome gindami šią Tėvynę.

Švietimas, o ypač jaunimo ugdymas turi tapti pagrindinis Lietuvos prioritetas. Jei lietuvis bus šviesus ir morališkai sveikas, niekas jo nenupirks nei už agurkus, nei už skudurus: jis žinos, ką reiškė anomis Sausio 13-osios dienomis prie Seimo kūrenti laužus ar plikomis rankomis stovėti prieš okupanto tankus. Šviesus ir doras lietuvis neskubės palikti Tėvynę ir jos likimą atiduoti žmonėms, nežinantiems į kokį aukštį turi būti iškelta moralumo kartelė.

Minint Sausio 13-ąją reikia ne tiek kalbėti apie Tėvynės meilę, kiek mąstyti, kaip padėti Lietuvos kaimui, kad jis nepavirstų nykiu ir prasigėrusiu Sibiro kaimu, kurį matė mūsų tremtiniai. Reikia kasdien sukti galvas, kaip sustabdyti alkoholio ir kvaišalų upes, skandinančias jaunąją Lietuvą. O už viską labiau reikia mąstyti, kaip stiprinti lietuvišką šeimą, nes tik joje subrendo labiausiai Tėvynę mylėję ir šiandien ją mylintys žmonės. Šiandien, lenkdamas galvą prieš laisvės gynėjus, sveikinu visus tautiečius, kuriems nesvetimi Lietuvos rūpesčiai. Žuvusiems už laisvę meldžiu Dievo gailestingumo, o gyviesiems neblėstančio tikėjimo, siekiant tikro Lietuvos prisikėlimo.

Tėvynę ginti privalu

(atkelta iš 1 psl.)

Kowno!“ Ir štai 1939 m. tūkstančiai Lenkijos bėglių karių, sudėjusių lietuviams ginklus, pasirodė Kaune, Vilkaviškyje, Kulautuvoje, Ukmergėje, Kretingoje ir kitur. Lietuva tyra sąžine, ne klasta, kokią buvo patyrusi po 1920 m. spalio 7 d. sutarties, garbingai pasirašytos šventojo kryžiaus akivaizdoje, priglaudė, internavo nelaimėlius lenkus.

Juozas Lukša-Daumantas
partizano uniformoje

Vasario 16 dienos Aktą sustiprino 1941 metų sukilimo aukos, ypač 1949 m. vasario 16 d. deklaracija. 1941-1953 metais, taip pat ir 1918-1923 metais žuvusių savanorių kraujas. Pagaliau buvo 1990-1991 metų aukos. 123 metus vergavusi, 1940-1990 metais iškentusi pragarišką smurtą, nežmoniškas kančias, patyčias, prievartą, Lietuva gelbėjosi lietuviškų šeimų dorove, savigarpa, orumu ir šventu pasiaukojimu. Tyros laisvės troškimu.

Lietuviai per amžius nuo priešų gynė savo žemę, garbę, tautos laisvę. Juodbūdyje, senoje pirkioje, O.Lukšienė, suklupdžiusi keturis sūnus, prisaikdino nepasiduoti... Nuo 1945 metų pavasario Lietuvoje prasidėjo mažasis karas. Lietuvos laisvės armijoje buvo 30-35 tūkst. jaunų vyrų, kurie grupelėmis slėpėsi bunkeriuose. 1945 m. vasario 5 d. Liškiavos kovotojai pasitraukė Merkinės link, o 1945 m. balandžio 20 d. įvyko garsusis Kalniškės mūšis su Simno pasieniečių NKVD įgula. Mūšyje žuvo daug laisvės kovotojų – vadas J.Neifalta-Lakūnas, jo žmona mokytoja Neifaltienė-Pušelė ir kiti.

1946 metais Lietuvoje veikė dešimt divizijų. Joms talkino 26 tūkst. agentų informatorių. Knygoje „Daugel krito sūnų“ A.Ramanauskas-Vanagas primena: „Kaimo pilkasermėgis berniukas Taugirdas mylėjo savo tėvynę, jos laisvę. Sunkiai kovojo ir garbingai mirė. Tegul visi žino, kad tai ne pasaka, bet tikrovė“ (p. 344-345). Motinos lietuvis laimino savo vaikų pasirinkimą kovoti. Jaunimas nepalūžo kovoje, nes turėjo stiprią šeimos paramą ir mo-

ralinę atramą. Jaunatviška, herojiška dvasia buvo palaikoma šeimose, tarp artimųjų. Tik todėl ši kova galėjo tęstis dešimtmetį. Pagal istorikus, prievartine mirtimi mirė 50 tūkst. žmonių, du tūkstančiai strībų – naikintojų.

Liūdna ir skaudu, kad sadistų darbus nurodymais, parašais be skrupulų laimino tautiečiai. 1940 m. už 100 tūkst. rublių pardavę savo tėvynę Lietuvą su visais gyventojais J.V.Stalinui, 20 delegatų gavo po 5000 rublių (Judo grašių). Lietuvos regalijas išniekinusios delegacijos raudona vėliava su šūkiu „Visų šalių proletarai, vienykitės“, padabinta išsiuvinėtais Stalino ir Lenino portretais, apačioje – kūju ir pjautuvu bei penkiakampe žvaigžde, tūno Vilniaus istorijos muziejaus saugykloje kaip Stalino teatro atributas. Šlykščios niekšybės liudininkas, rekvizitas...

Pradę sąžinę kolaborantai, anot A.Štromo, dirbo iš peties. Šalies šventorius, turgavietes, stribelnyčias, žvyruobes, pelkes, šulinius, ežerus ir Nemuną nudažė savo brolių lietuvių krauju. Naikintojai (istrebiteli) skerdikai nužudytuosius apiplėšdavo. Iš nuogų kūnų tyčiojosi mėgaudamiesi sadistišku išradingumu: gyviems degindavo akis (Prienai), trokštančius apšlapindavo (Prienai, Veisiejai), o kad būtų patogiau nufoto-grafuoti, prikalddavo prie sienos (Šakiai). Nušautą kovotoją iš miško vilkdavo pri-rišę prie vežimo. Ve-žime girti dainuo-davo, o dėl premijos – keletą červoncų – net susipešdavo. Norėdami, kad kas atpažintų J.Lukšos, P.Runos ir kitų palai-kus, tampydavo juos po saugumo įstaigas, kol galutinai pradangindavo savo pragariškose valdose.

Okupantai žinojo, jog, sunaikinę lietuvių šeimomis, sunaikins kalbą, kultūrą, tautą, taip pat ir valstybę, Lietuvą, padedant kolaborantams ištrins iš pasaulio žemėlapią kaip Prūsiją. Okupantai lietuvių negailėjo. Jau Kursko mūšyje abiejose fronto pusėse buvo lietuvių pulkų. Vėliau tai pasikartojė Šiaulių, Kuršo, Klaipėdos operacijose. Reta šeima liko nepaliesta košmariško siaubo. Kau-no saugumo garažų trapus užkimsdavo kraujo krešuliai...

„Tu, Viešpatie, leidai mūsų tautai pakelti daug aukų, kada buvo gnaužiama mūsų tėvynės dvasia ir tikėjimas. Tu vienas, Viešpatie, žinai, kiek mūsų Tėvynės vaikų kankinių mirtimi mirė dėl Tavo vardo ir tėvynės laisvės, kankinami kalėjimuose, kovodami savo žemėje ar išblaškyti Sibiro taigoje. Taip pat Tu vienas žinai, kiek jų žuvo kario mirtimi kovoje prieš baisų pasaulio marą – bolševizmą“ (J.Būtėnas).

Tėvynės meilė – tai spiritus movens, galingas jausmas, atvedęs į partizanų būrius tūkstančius jaunuolių patriotų, kurie aukojosi nesitikėdami asmeninės naudos. Rizikavo gyvybe, artimųjų likimais. Tik valstiečiai rėmė, apdainavo. O sušaudytos dainos skambės kaip gyvoji istorija tol, kol laisvės trokš tauta.

Nuo strībų kulkų 1948 metais žuvo 20 proc. laisvės kovotojų. Įsisiautėję siaubūnai partizanui Mockaičiui į akis sukalė vinis, o Adomaičiui nukirto galvą ir rankas (Veliuonos vls.). O kas vyko Rainių, Budavonės, Aukštųjų Panerių miškeliuose, Panevėžyje, Pravieniškėse? Degė Lietuvos kaimai su nekaltais žmonėmis. Tai buvo nenusakomos veidmainystės metai: „Mel in ore, verba latis, fel in cordis, fraus in factis“ (lot. Medus burnoj, pienas žodyje, tulžis širdyje, klasta darbe).

Vyriausiasis partizanų vadas
generolas Jonas Žemaitis-Vytautas

Teroras – baimės išraiška, silpnumo požymis. Laikas atskleidžia teroristų vadeivas, tarp jų – B.Panomariovą, Juziką-Grigulevičių ir kt. Rusija, būdama SSRS paveldėtoja, šiandien nenori girdėti apie Lietuvai padarytą milijardinę žalą Antrojo pasaulinio karo metais. Pasimokyti iš praeities, kai už Lietuvos nusiaubimą 1919 m. nors simboliškai tuometė Sovietų Rusija išdrįso atsilyginti. Diplomatas Akselrodas tuomet atvežė tris milijonus aukso rublių. Ši kartą priešingai: jau 1989 m. spalį Maskvoje įvyko aukščiausio lygio pasitarimas dalyvaujant 83 KGB pareigūnams, kuriame buvo nurodyta teritorinėms struktūroms kurti privačius finansinius fondus, priedangos įmones, įstaigas, bendras su užsienio firmomis, tapti jų vadovais, viceprezidentais, apsaugos darbuotojais. Turėti privatų verslą, daug važinėti po užsienį. Taip atsirado UAB „Planeta“ ir kitos „privacios“ kagėbistų bendrovės. Savo agentams KGB skyrė daug Makarovo pistoletų, begarsių pistoletų, šnaiperio šautuvų (A.Anušauskas).

Iš aukštų tribūnų kartais girdime, kad Lietuvai kariuomenė nereikalinga, kad gynybą reikia patikėti Vidaus reikalų ministerijai, kad tai juokinga iliuzija ar klaidus nakties sapnas ir net neverta svarstyti minėto klausimo. Tačiau pradžia buvo padaryta, gyvenimas įrodė, kad kariuomenė valstybei, ypač mūsų, yra būtina. Tik laisvi, nevarinėjami svetimųjų, galime tvarkyti savo gyvenimą tinkamai, grįsti gražią tautos ateitį ir padėti kitataučiams.

Džiugu, kad Lietuva, numetusi svetimą, nudėvėtą rūbą, gydos praeities opas, pūliuojančias žaizdas ir dvasinį nuopuolį. Apsivalo nuo pūlių iliustracijos ir panašiais įstatymais, aktais, žengia Vakarų link, rūpinasi

piliečių sąži-ningumu, dorove.

Lietuvos piliečiai negali pamiršti 1991 m. įvykusio stebuklo, kada žmonių minios, pasiryžusios aukotis, konomis, pulkais plūdo į Lietuvos širdį – Vilnių. Žiemą būdėjo naktimis prie degančių laužų, giedojo, meldėsi ir dainavo nesitikėdami smurto, kurį patyrė iš besityčiojančių desantininkų.

Apmaudu ir keista, kad per radiją ir televiziją tuomet tikruosius patriotas įžeidinėjo, vadindami idiotais ir kitais bjauriais žodžiais. Oratoriams pristigo pilietinės drąsos viešai atsiprašyti įžeistųjų. Atsiprašymo dar laukiama... Sakykite, kas įkvėpė ir įkvėps jaunuolius žygdarbiams, puošiantiems mūsų tėvynę Lietuvą ne vien už pinigus? Ar ne tėvynės meilė – patriotizmas, kuris pagimdė mūsų didvyrius S.Darių ir S.Girėną, J.Lukšą, J.Būtėną, J.Vitkų, A.Ramanauską, J.Noreiką, N.Nausėdaitę ir daugelį kitų, galėjusių tapti, bet netapusių kolaborantais? Juk didesnių vertybių, kaip tiesa ir laisvė, nėra. Tegu mokytojai su mokiniais aplanko J.Zikaro „Vargo mokyklą“, Karo muziejau žuvusiųjų savanorių kriptą, kartu aptaria, ką pamatė.

Ryškus pavyzdys – B.Krivickas, kuris dvasinės stiprybės sėmėsi iš K.Binkio dedikuotos knygelės, gautos pradžios mokyklą baigiant. Joje įrašyta: „Jūs esate trečioji karta. Jūsų seneliai prikėlė Lietuvą. Jūsų tėvai atkovojo nepriklausomybę. Sukūrė valstybės pagrindus, nuderbo būtiniausius darbus, o Jūsų, trečios kartos, uždavinys – atsirėmus į šį tvirtą ir didingą pagrindą, padaryti Lietuvą kultūringą, gražią ir laimingą“. Šie žodžiai kėlė vyrus į kovą su galingais, gerai ginkluotais okupantais. Taip brendo LAF, LLA, Laisvės kovos sąjūdis ir jo 1949 m. vasario 16 d. deklaracija, aukso raidėmis spindinti Lietuvos istorijoje.

Lietuva Baltijos keliu pasauliui parodė, kad yra gyva, trokšta laisvės ir nepriklausomybės, yra lygiateisė valstybė, o ne reikalaujanti suvereniteto tik SSRS sudėtyje, kaip to troško kai kurie veikėjai dėl pigaus benzino ar dešros. Manydami, kad okupantų armija – tai Lietuvos suvereniteto garantas, siūlė eiti tik į ekonominę „suverenitetą“ (kur būtume taip nuėję?). Baltijos kelyje teko stebėti pasimetusius kaukėtus ir atsivertėlius perestroikininkus, vaizduojančius „aukas“.

Kiekvienas tautietis supras, kad tėvynės laisvė ir tiesa – neįkainojamos, amžinos vertybės. Tik mylintis savo gimtąjį karštą apgins savus ir artimuosius ir su geraivaliais Lietuvoje gyvenančiais kitataučiais sugebės kurti ateitį ir savo palikuonims. Tautiečiui privalu nepamiršti vyskupų A.Baranausko, M.Valančiaus, Maironio, Vaižganto, kitų mūsų šviesuolių amžinų idealų ir žinoti, kas yra tauta, valstybė, tautietis, pilietis...

Tėvynei reikalingi dori sūnūs, kurių sielose – tautos portretas. Todėl jie dirbdami ir mokydami neiešką jo suteršti. Valstybės vadove matys sukaupią krašto sąžinę ir garbę. Šiandien Lietuvai reikia tiesos, šviesos ir nepaprastos vienybės. Mylėkime Lietuvą ir daugiau jos niekam neatiduokime.

XXI amžius

*Vasario Šešioliktosios šventės proga pakvietėm Benediktą Marmą, gyv. Lietuvoje, pasisakyti apie Lietuvą Tėvynę. Red.

“LAISVĖS KRYŽKELĖS” (I)

1944 m. Sovietinė reokupacija: pasirinkimai

Sausio 30 d. bernardinai.lt pradėjo skelbti “Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro” bendradarbių (tai Ričardas Čekutis ir Dalius Žygelis) parngtos radijo laidos, perduodamos “Žinių radijo” laidose, išrašus. Žada dėti po vieną kas savaitę. Projektas pavadintas “*Laisvės kryžkelės*”. Manome, kad mūsų skaitytojams šie išrašai patiks. *Redakcija.*

* * *

1944 m. sovietų kariuomenė užėmė beveik visą Lietuvos teritoriją. Kokį pasirinkimą turėjo mūsų žmonės? Ar jie galėjo laisvai rinktis? Vertinant iš šių dienų perspektyvų atrodo, kad jie galėjo pasirinkti tik tarp blogo ir dar blogesnio.

Šiandien galime laisvai svarstyti, kaip žmonėms reikėjo pasielgti 1944-aisias – sovietinės reokupacijos metais, kokį kelią pasirinkti. Tačiau niekada nebūsime teisūs, jei kalbėsime tik apie masinį pasirinkimą. To meto kiekvieno Lietuvos žmogaus likimas yra unikalus. Apsispręsti reikėjo greitai, be to, ekstremaliomis sąlygomis, kai ir svarstyti nelabai buvo laiko – frontas rytinių Prūsijos sienų link judėjo pernelyg greitai.

Kalbant labai abstrakčiai, galima išskirti kelis pasirinkimus: trauktis su vokiečių kariuomene į Vakarų, pasilikti krašte ir bandyti prisitaikyti, eiti į sovietinę kariuomenę, jei tinka amžius, ir žūti fronte nežinia už ką, kolaboruoti su naujaisiais okupantais arba priešintis jiems ginklu, tikintis, jog karui pasibaigus Lietuva vienaip ar kitaip atgaus Nepriklausomybę, juolab kad Vakarų demokratiniam pasaulyje jau tuomet buvo eskaluojama laisvo tautų apsisprendimo idėja.

Tačiau tai ir liko tik idėja, kuri taip ir nebuvo praktiškai pritaikyta Baltijos šalims. Ar galime sakyti, kad Vakarų demokratinė valstybių pozicija, laisvo apsisprendimo deklaracijos ir kt. nulėmė Lietuvos žmonių vienokį ar kitokį pasirinkimą?

Ko gero, tik iš dalies. Tai matyti ir iš gausių to meto prisiminimų. Tačiau geriausia kalbėti konkrečiais pavyzdžiais. Paimkime kad ir Neifaltų šeimą.

Šiandien žinoma, kad Lietuvos kariuomenės puskarininkis Jonas Neifalta, pasirinkęs „Lakūno“ slapyvardį, Lazdijų rajone organizavo partizanų būrį iškart po sovietinės reokupacijos. Būryje buvo ir jo žmona Albina Griškonytė-Neifaltienė. 1945 m. gegužės 16 d. ji žuvo garsiajame Kalniškių mūšyje, kur sovietų kariuomenė patyrė itin didelių nuostolių. Jos vyras iš apsupties prasiveržė ir žuvo tų pačių metų lapkričio 20-ąją kitose kautynėse. Abejotina, kad šios šeimos pasirinkimą lėmė vien tik anglų ar amerikiečių šnekos apie pokario teisingumą...

Tokių šeimų Lietuvoje pirmaisiais pokario metais buvo gausu. Tačiau pokario laisvės kovotojai atgavus Nepri-

Ukmergės apskrities, Taujėnų apylinkių vyrai, įkūrę vieną pirmųjų partizanų būrių, vėliau priklausiusių Vyčio apygardai.

klausomybę buvo pripažinti įstatymais, jiems suteikta tam tikrų lengvatų ir t.t. Dauguma pasitraukusiųjų į Vakarų gavo galimybę gyventi demokratinėje santvarkoje ir daugumą laisvai save realizuoti. O tuos, kurie liko Lietuvoje ir tiesiog stengėsi išlikti, šiandien tarsi pamirštame, nors jų vis dėlto buvo dauguma...

Išlikimas, prisitaikymas, kolaboravimas ar kažkoks bendradarbiavimas su okupacine valdžia tiesiog buvo neišvengiamas ilgalaikis procesas. Tačiau ir vėl kalbėjime pavyzdžiais. Apie savo pasirinkimo aplinkybes pasakoja Vyčio apygardos partizanas Kazys Usonis-Liepa.

...Užėjus vėl Tarybų Sąjungai, mus šaukia kariuomenėn, vėl metai liečia. Dabar mįslė, kur eit – trys keliai buvo – į skrebus, į kariuomenę ar į mišką. Na, pasirinkau kelią nei skrebuosna, nei kariuomenėn – tempėm, tempėm, suėjom dar pasišnekėti, susirinkom toks Trinkūnas, paskui Budnikas Albertas ar tai Jeronimas, nebeatsimenu... Suėjom pasišnekėti ir užėjo du rusų karininkai. Mes išgėrę buvom, aš pabėgau pasislėpiau, o šitą Trinkūną vijosi iki tokių kapelių, kur mano sklype yra, prisivijo abudu ir nušovė. O kitus du – pakinkė arklį ir išvežė į miliciją rusai. Tai vienas stojo skrebu, o kitas – Budnikas – nežinau, sako, kad kalėjime sėdėjo, bet kur jisai pasidėjo, nežinau. O aš ir likau... Tai slapščiausi palei žmones – pas vieną, pas kitą... Paskui, prieš žuvimą Žėruolio partijos (būrio aut.), jie užėjo, sakau, žmonės nebenori laikyti, žinai, baisu, ras Dievuli mano, tai tuoj šeima nukentės ir visi. Norėjau išeiti su jų partija. Vijaus. Čia jie buvo užėję, aš iš to bunkerio išlindau ir vijaus, sako partizanai buvo, vijaus kad išeiti miškan, nepasivijau. Ant rytojaus tų partijų Varžgaluose sušaudė. Jų 16 žuvo. Sakau gal Dievas taip davė, kad aš nepavijau jų, būčiau ir aš žuvęs. Paskiau dar pas vieną giminę

nuėjau į Piorus (kaimas Ukmergės apskr. - aut.), įtaisė man klaimę bunkerį. Užėjo garnizonas kratyti, atėjo senis diedas – išėik, išėik iš klaimo, išėik, sako, va rusai ateis, mane, sako, sušaudys. Na, išėjau, bet tuo kartu į tą namą neužėjo. Paskui toks dar vienas partizanas slapstėsi. Žiūriu - tas. Na, sakau, ką darysim. Einam, sako, ieškot į mišką partijos. Na, einam. Tai dar turėjo vokišką kulkosvaidį paslėpęs - išsitraukė, pistoletą... Einam... Išėjom mes abu su tuo Piliukoniū, jis Ūdra buvo pasivadinęs slaptyvarde. Nuėjom kaip tik prie miško pas kai kuriuos žmones. Ir pasakė – eikit, sako, čia tiesiai, kaip tik užlipsite ant partizanų. Na kaip tik taip –ėjome ir užlipome ant sargybinio ir stojome į Miško partiją, ir prirašė mus...

Iki šiol yra gyvų buvusių pasipriešinimo dalyvių, likusių tarsi anapus valstybės. Kaip pavyzdį galima pateikti buvusio partizano Stasio Čėplos atvejį. 2005 m. pradžioje Aukščiausiasis Teismas galutinai atmetė jo prašymą atkurti teises, faktiškai pripažindamas stalininės „trojkos“ nuosprendžio teisėtumą, pritaikius garsųjį Rusijos federacijos baudžiamojo kodekso 58-ąjį straipsnį. Sprendimo motyvas – neva nekaltų neginkluotų civilių gyvenotojų žudymas. Taip S.Čėplos-Vilko pasirinkimas atsikuto prieš jį patį. Tačiau tie žmonės, kurie teismo buvo pripažinti nekaltai nužudytais civiliais, anuomet pasirinko kitą kelią.

Vienas jų – Jonas Sanda - buvo saugumo informatorius, partizanų naktį aptiktas besislapstantis krūmuose, prie tako, kuriuo dažnai vaikščiodavo S.Čėplos būrio vyrai. Galima tik spėlioti, ką jis ten tuo metu veikė, tačiau pats Čėpla, matyt, pagrįstai mano, kad tikrai ne grybus jis ten rinko...

Kitas – Petras Kaupas – šiaip sovietų sistemai lojalus pilietis, komunistas, viešai šmeižęs 1918 m. kovotojus už laisvę ir kažkuo neįtikęs sovietų saugumui, kuris vėliau jį ir sukompromitavo. Kaupas su žmona buvo sušaudyti pačių saugumiečių pamesto kompromato pagrindu. Jie tai praktikuodavo gana dažnai.

Trečias – Jonas Marcinonis – taip pat informatorius, kuris net turėjo ginklą ir kurio dėka, liudytojų pasakojimais, ne vienas pilietis atsidūrė Sibire. Beje, Marcinonio atvejis tik įrodo, kad niekada jokio pasirinkimo negalima vertinti vienareikšmiškai. Jis balansavo tarp partizanų ir saugumiečių, kažkaip bandė išlikti, o rezultatas liūdnas.

Formaliai, galbūt teisiškai žiūrint, teismas buvo teisas, nes jokių šių asmenų bendradarbiavimo su saugumu dokumentų nerasta. Kita vertus, jų ir negalėjo būti, nes 1945 m. operatyvininkai nereikalavo jokių raštiškų pasižadėjimų. Pakako žodinio sutikimo ir užverbuotųjų realių veiksmų, t.y. skundų. O filmuoti liudytojų parodymai teismui nėra joks įrodymas. Todėl galima teigti, kad šiuo atveju pažiūrėta į įstatymo raidę, bet ne į jo dvasią.

Taip prieiname iki, ko gero, paties skaudžiausio ir sudėtingiausio tų metų pasirinkimo – sąmoningo kolaboravimo su okupacine valdžia. Žinoma, negali būti jokios patikimos statistikos, nusakančios kolaboravusiųjų ir tie-

siog prisitaikiusiųjų prie sistemos santykį. Juk ir šiandienės KGB istorijos rodo, kad tautoje tai iki šiol gyva. Iki šiol tie dalykai skauda. Kaip elgtis šioje situacijoje? Ar apskritai verta čia kažką daryti? Gal tiesiog pamiršti tuos dalykus, kaip dabar siūloma, nesidairyti į praeitį ir, taip su ja susitaikant, kurti naują valstybę...

Tačiau vargu ar tai išeitis - viską pamiršti. Juk valstybė turi būti kuriama tam tikru vertybiniu pagrindu. Pagaliau ar maža turėjome žmonių, nesutikusių parsiduoti, kovojusių ir žuvusių už savo idealus? Jie ir turėtų tapti šiuo vertybiniu valstybės pagrindu, o ne kolaborantai, kurie ir šiandien giriasi savo aukštųjų partinių mokyklų diplomais.

Kita vertus, įvairūs agentai, informatoriai, stribai, partiniai nomenklatūrininkai ir t.t. niekur nedingo. Jie gyvena šioje valstybėje, ir kai kurie gyvena puikiai, prisitaikę prie naujų aplinkybių, užima aukštus postus... Tačiau ne jie yra valstybės stuburas.

Per visus sovietų okupacijos metus tautos laisvės siekis niekur nedingo. Jis tik įvairiai transformavosi, kaip ir pasipriešinimo formos. Pagaliau nepriklausomybė buvo atkurta. Vadinas, nugalėjo ne kolaborantų vertybės ir nėra jokio pagrindo teigti, kad ir ateityje tie kolaborantai dominuos.

Šalia kovojusiųjų vienoje ar kitoje pusėje, kaip žinoma, buvo ir tyliai laukiančiųjų. O gal viskas praeis, gal susitvarkys savaime. Juk lietuviai tuo metu jau buvo matę ne vieną okupaciją. Tačiau anksčiau ar vėliau ir juos gyvenimas privertė priimti radikalių sprendimų. Apie tai pasakoja **Antanas Kalėda-Aras** – Dainavos apygardos Leipalingio apylinkių partizanas.

Niekada nepamiršiu tų 1944 metų. Čia, Leipalingio apylinkėse, rugpjūčio pabaigoje, rugsėjo pradžioje mūsų jaunimui gana masiškai išdalijo šaukimus į Raudonąją armiją. Bet nė vienas mūsų krašto vyras nesiruošė ir neišėjo į armiją. Tada buvo pasiūsti didžiuliai skaičiai NKVD kareivių suimti ir pristatyti šaukiamuosius į šaukimo punktus. Dėl to mes buvome priversti slapstytis. Slapstėmės pradžioje pavieniui, savo namuose, bet namuose prasidėjo tos didelės, tokios nuodugnios kratos, gsdinimai namieščių, bauginimai visokie, kad išduotų savo sūnų arba brolių. Dėl to mes buvome priversti pakeisti slapstymosi vietą. Pasirinkome tokius žmones, kurių namuose nebuvo šaukiamųjų. Ten tik paviršutiniškai padarydavo kratas ir išeidavo. Daugiausia vengėme tik kareivių, dėl to kad mūs vietiniai žmonės buvo labai geri – padėjo tik mums. Ir va aš prisimenu tokį momentą, kai mes sekmadienį į pavakarę, rugsėjo 18 d. (1944 m. - aut.), susirinkome čia, šitame kaime, dar suniūniavome vieną kitą dainelę... Ir buvo šaukiamo amžiaus vyrų, mes pasidalijome mintimis – pagalvojome, ką gi mums toliau daryti – ar ir toliau taip pavieniui slapstytis, ar eiti į mišką. Bet po pauzės tokios vienas vyras tyliu ramiu balsu pasakė – sako, vyrai, gal dar kol kas pasislapstytime taip pavieniui, o gal bus taip kaip vokiečių okupacijos

laikais – slapstysimės ir ramiai dirbsime savo tėvų žemę. Na, ir mes, taip pasitarę, pasikalbėję, kad dar slapstomės pavieniui, išsiskirstėme kiekvienas į savo kitiems nežinomus būstus, slėptuves. Mes slapstėmės dviese su Urbonu Antanu pas mano pusbrolių Kalėdą Petrą, ten jis daržinėj buvo padaręs labai gerą slėptuvę, jo vaikai buvo jauni, nebuvo šaukiamojo amžiaus žmonių – mums buvo labai palankios sąlygos. Bet kitą dieną, taip apie pusdienį, išgirdome labai liūdną žinią, kad nušautas tas vyras, kuris tikrai vakar sakė, kad slapstykimės pavieniui, visada su spėsime išeiti į mišką. Ir štai jau guli nušautas. Tada į pavakarę mes, apsidairę, kad nėra šitame Paliepio ir Šitronių kaime rusų, atėjome į šermenis. Atėję šermenyse radome ir daugiau mūsų amžiaus vyrų. Pagarbiai pastovėję prie savo žuvusio bendraamžio Viktoro, tylūs, susikaupę išėjome į lauką. Visų veiduose matėsi tokia rimtis, galima pasakyti pyktis, pagieža ir neapykanta okupantui. Dar daugiau, mus pribloškė, kai pamatėme kambaryje gaivinamą to žuvusio vyro motiną. Ją atgaivina, ji atgauna sąmonę, susiorientuoja kas įvyko, skausmingu balsu surinka: „Viešpatie“ ir vėl apalpstą. Tai mus labai paveikė. Jūs galite įsivaizduoti, kokia mums buvo tada nuotaika po tokio vaizdo – ten guli vyras kaip ažuolas pašarvotas, čia motina apalpusi... Ir aš tada labai sujaudintas garsiai ir aiškiai kreipiausi į visus savo bendraamžius – kaipgi, vyrai, darome toliau, juk matome, kad priešas nebaudžiamas visai sužūlėjo. Aš sakau, kad paimame į rankas ginklus ir kaip Lietuvos kariai išeiname į mišką, nes taip gyvendami mes, be abejo, būsimė ištraukti iš slėptuvių ir galbūt vietoje sušaudyti. Ir tai pasakė, abu su Urbonu Antanu atsiveikinę išėjome. Išėjome į namus. Parėję į namus persirengėme šiltesniais drabužiais, pasiėmėme iš slėptuvių ginklus, šovinių, kiek galėjome paimti, porai dienų maisto ir išėjome į mums artimiausią Dainamiškio mišką. Ėjome tiesiai per laukus, per arimus nakties metu, dėl to kad einant keliais galėjome sutikti ką nors nereikalingą, kas per anksti sužinos, kur mes išėjome. Taigi klupdami priėjome iki miško ir, lyg gailėdami savo kaimo, atsigrėžėme į jį pažiūrėti. Bet kaimas skendėjo nakties tamsoje. Suradę iš ankščiau mums žinomą keliuką į mišką, paėjome kiek gilyn, pasikloję sausų paparčių atsigulėme pailsėti. Vienas budėjome, kitas miegojome ir taip sulaukėme ryto. Išaušus rytui, miškas mums atrodė tylus ir paslaptingas. Bet kiekvienas savo širdyje galvojome – ar teisingą pasirinkome kelią? Atsiminę, kad 10 valandą bus laidojamas Viktoras, išėjome į miško pakraštį, ilipome į tankiomis šakomis augančią eglę ir žiūrėjome į vieškelio pusę. Ilgai netrukus pasirodė laidotuvių vežimų virtinė su karstu ir kryžiumi priešakyje. Taip palydėję kiek galėjome matyti Viktorą į Leipalingio kapus, išlipome iš medžio ir širdyje kiekvienas pajutome, kad iš tikro

1944 m. vasarą ir rudenį dauguma Lietuvos kaimo vyrų ir jaunuolių dienomis dar galėdavo nudirbti įprastus žemės ūkio darbus, bet jau ginklavosi ir ruošėsi partizaniniam karui. Kūrėsi pirmieji partizanų būriai.

mums kito kelio nėra ir plačiu tvirtu žingsniu nuėjome į miško gilumą...”

Kalbant apie pasirinkimus nederėtų pamiršti ir civilių gyventojų laikysenos, gyvenimo sąlygų, nuotaikų. Šiuo metu tarsi oficialiai vyrauja nuomonė, kurią galime perskaityti ir gana gausioje istorinėje literatūroje, kad didžioji dauguma tarsi prie nieko nesidedančių tautiečių vis dėlto palaikė ginkluotą pogrindį, bent jau pasipriešinimo pradžioje... Anuomet ta riba tarp pasipriešinimo, kolaboravimo ar tiesiog taikaus sambūvio buvo be galo trapi, ir mes niekada neišsiaiškinsime kiekvieno nuostato, nesužinosime kiekvieno minčių ar vilčių. Tačiau įsivaizduokime anuometinę situaciją šiandien ir užduokime patys sau tegul ir naivų, tegul net spekuliatyvų klausimą: ar daug žmonių šiandienėje Lietuvos visuomenėje pasirinktų ginkluotą kovą su okupantais?

Tenka manyti, jog gerokai mažiau. Ir čia nebūtina vardyti kažkokių ekonominių priežasčių ar nusivylimo valdžia veiksnių. Tiesiog toks apsisprendimas mums tik iš šalies atrodo paprastas. Kartais labai nepaprasta apskritai ką nors savo gyvenime pakeisti, nekalbant apie tokį radikalų pasirinkimą, kaipėjimas į tikrą mirtį, be to, visiškai savanoriškai.

Kartais atrodo, kad šiuolaikinė mūsų visuomenė tiesiog persismelkusi kažkokiu infantiliu pacifizmu. Arba tuščiais pamąstymais, kad kas nors ateis ir už mus ką padarys, įves tvarką... Infantilusis pacifizmas, ko gero, jau seniai tapo populiariausia visuomenės ideologija. Ideologija be idėjos. Toks pacifizmas yra pati patogiausia pozicija pateisinti savo bejėgiškumą ar nieko neveikimą. Tačiau Lietuva gali didžiuotis, kad, 1944-aisiais sovietams reokupavus Lietuvą, mūsų kraštas pasirinko kovą – kaip testamentą ateities pasirinkimams.

**LFB Los Angeles sambūrio
POLITINIŲ LIETUVIŲ STUDIJŲ SAVAITGALIO PROGRAMA
“LIETUVA DABAR IR ATEITYJE”**

Penkiolika Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo metų. Ko daugiau? Brandžios krikščioniškos moralės, tautiškumo, pilnutinės demokratijos ar šių vertybių nuosmūgio?

**2006 m. sausio mėn. 28-29 d.
Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje**

Sausio 28 d., šeštadienis

- 9:30 Atidarymas Adv. Žibutė Brinkienė
9:40 Invokacija Kun. Stanislovas Anužis
9:45 Svarstybos I Tautinių ir krikščioniškų vertybių kaita valstybėje ir visuomenėje XX-XXI amžių sankirtoje.
Moderuoja: Algis Žemaitaitis, Jonas Kairevičius
- Vidmantas Vitkauskas,
Valstybės ir visuomenės kaitos poveikis tradicinėms vertybėms.
Kun. Aušvydas Belickas,
Dorovės ir vertybių krizė Lietuvos visuomenėje.
Vidas Abraitis,
Jaunimo vertybės ir atsakomybė.
- 10:15 Diskusijos
11:15 Svarstybos II Pilietinės visuomenės ir pilnutinės demokratijos raiška Nepriklausomoje Lietuvoje.
Moderuoja: Violeta Gedgaudienė, Vidas Abraitis
- Adv. Jonas Kairevičius,
Teisė ir teisingumas Lietuvoje
Andrius Tučkus,
Svarbiausi Lietuvos politinio gyvenimo aspektai.
Algirdas Patackas,
Eurazijizmo įtaka Lietuvai.
- 12:15 Diskusijos
12:45 Pietūs
13:30 Svarstybos III Lietuvybės rezistencinės savivokos ir bendruomeniškumo raiškos patirtys bei praradimai išeivijoje.
Moderuoja: Vidmantas Vitkauskas, Algis Žemaitaitis
- Dr. Rimtautas Marcinkevičius,
Lietuvos ir išeivijos jaunimo indėlis kovoje už Lietuvos laisvę.
Jaunimo simpoziumas
Kaip įgyvendinti patriotizmą Lietuvoje?
Amb. Vytautas Dambrava
Laisvės iššūkiai ir neatlikti darbai: neįsivaizduojamas turgus.
- 14:10 Diskusijos

Sausio 29 d., sekmadienis

- 10:30 Šv. Mišios Šv. Kazimiero bažnyčioje
12:15 Politinių Studijų savaitgalio tęsinys salėje.
12:15 Atidarymas Adv. Žibutė Brinkienė
Invokacija Kun. Stanislovas Anužis
Sveikinimai Svečiai iš toliau
Amb. Vytautas Dambrava,
LF Tarybos vicepirm. Juozas Ardys
Paskaita: Gen. Jonas Kronkaitis
Šiuolaikinė Lietuva ir jos perspektyvos
Moderuoja: dr. R. Marcinkevičius ir Andrius Tučkus
- 12:45 Diskusijos
13:30 Apibendrinimas Žibutė Brinkienė, Vidmantas Vitkauskas
13:45 Uždarymas Žibutė Brinkienė

Gal išeivijai žinotina?

Kas dedasi Lietuvoje

Pokalbis su Juozu Kojeliu

Apie Kojelių šeimos fondą

Darbininkas: Sausio mėn. "Darbininke" rašėme, kad praėjusių metų gruodžio 22 d., Kojelių šeimos fondas (KŠF) Kaune trims doktorantams ir penkiems magistrantams įteikė po 1000 litų paskatinančias stipendijas. Kokiu tikslu įkūrėte tą fondą (KŠF)?

Juozas Kojelis (JK): Pagrindinis tikslas – dėkodami tautiečiams tėvynėje ir išeivijoje, kurie nacių ir komunistų okupacijų naktį nepaklydo ir niekada neprarado vilties atkurti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą, norime patalkinti okupacijų laikotarpio tyrinėtojus ir paremti darbus, naudingus ateities Lietuvai. Kad Lietuva būtų taikingesnė, teisingesnė, demokratiškesnė.

D.: Ar nepadidinsite fondų infliacijos? Juk nuo seno išeivijoje veikia Lietuvių, Tautos, Kultūros, JAV-Baltijos, [Laisvę ir kiti fondai. Kuriami ir dar nauji. Juk yra atsitikimų, kad fondas labiau tarnauja pačiam fondo kūrėjui negu deklaruotiems tikslams?

JK: Mūsų fondo įstatus paruošė amerikiečiai ir JAV lietuvių ekspertai, o fondui skirti pinigai nuo 2005 m. spalio 28 d. laikomi banke Amerikoje. Fondas veikia nepelno organizacijos teisėmis ir į mūsų šeimos priklausomybę niekad nebesugrįš. Pagal pasirašytą sutartį, mūsų šeimos nariai sudaro patariamąją tarybą. Taryba spręs, kam skirti paramą.

D.: Kokia pradinio kapitalo suma, nei ne paslaptis?

JK: Nepaslaptis. Bendru šeimos sutarimu buvo norima sudaryti vieno milijono litų sumą, bet litą atišus nuo dolerio liko apie 700,000 litų. Pagrindinis kapitalas gali būti panaudojamas tik išimtiniais atvejais, o normaliai bus operuojama gautais nuošimčiais.

Kviečiame bendraminčius šį fondą didinti arba kurti atskirus panašius tikslams fondus. Vėliau galėtume veiklą derinti.

D.: Šįsyk skyrėte stipendijas doktorantams ir magistrantams. Ar ir toliau šią kryptį tęsėte?

JK: Kai iš nuošimčių atsiras daugiau pinigų, didesnė sumom bus galima paremti stambesnius projektus. Jais galėtų susidomėti ne tik siekiantieji akademinį laipsnį, bet ir juos turintieji.

D.: Kokie praeities įvykiai, faktai ir klausimai išeivijoje dar laukia tyrinėjimų ir įvertinimo?

JK: Jų yra labai daug. Pvz., Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacijos kūrimas ir reikšmė, Lietuvių

Juozas Kojelis

fronto ir frontininkų vieta 1944-2005 laiko-tarpio išeivijos istorijoje, 1965 m. lapkričio 13 dienos Žygis į Jungtines tautas, Rezoliucijoms remti komiteto veikla, Baltų laisvės lygos laimėjimai ir kelias į Baltų 40-ties politinių studijų įžvalgos ir realizuotos idėjos, civilinio nepaklusnumo Embassy 18 demonstracijų Washingtono 1980 įvertinimas ir kt.

Dabartinės emigracijos iš Lietuvos labui, būtų galima paimti porą išeivių lituanistinių mokyklų mokinių prieš 40-50 metų darytas nuotraukas ir patyrinėti, kur anų laikų mokinukai šiandien yra, kiek išlaikę lietuviybę ir kas lėmė jų lietuvišką kelią.

Mūsų fondas ateityje tokius ar kitus stambesnius darbus, manau, galės paremti daug didesnėmis sumomis, negu kad šiemet skirtos stipendijoms.

Oficialaus Lietuvos mokslininkų ir moralinių autoritetų žodžio laukia 1941 metų sukilimo, *Laikinosios Lietuvos vyriausybės ir holokausto klausimas*. Išeivijos mokslininkas dr. A. Idzelis yra paruošęs tais klausimais studiją ir 2005 m. "Į laisvę" fondo studijose Kulautuvoje savo išvadas pristatęs. Reikia tikėtis, kad jo studija netrukus pasirodys. Daug medžiagos tuo klausimu yra paskelbęs advokatas Povilas Žumbakis. Aš pats tuo klausimu seniau esu rašęs. Kai kurie straipsniai sudėti knygoje "Tarp rūpesčių ir vilties" (105-141 psl.). Gi kai kurie Lietuvos oficialias pareigas turį istorikai vienprasmiskai ir drąsiai teigia, kad Laikinoji Lietuvos vyriausybė ir sukilėliai buvo nacių nusikaltimų talkininkai ir neša atsakomybę dėl holokausto.

Šią sudėtingą problemą pramatė ir teisingai suformulavo rašytojas Aloyzas Baronas 1951 knygoje "Debesys plaukia pažemiu". Jis rašė:

Tada buvo ruduo. Mes ėjom per klampias dirvas, nešdami kastuvus ir kaplius pirmyn ir atgal. Taigi, kaip buvo braižoma štabe. Mūsų buvo keletas šimtų, bet mus mėtė iš vienos vietos į kitą lengvai, nes mes ėjome patys nešdami įrankius, terbas ir mažą savo

Hartford, CT

Paminėta muz. Jurgio Petkaičio 80 metų sukaktis

Š. m. sausio 8 dieną, Šv. Trejybės par. ilgamečiam vargonininkui ir muzikui **Jurgiui Petkaičiui** suėjo 80 metų. Šioje parapijoje jis vargonauja bei vadovauja bažnytiniam chorui apie 40 metų. 25 metus muzikos srityje išdirbęs Bacon akademijoje, Colchester mieste ir Hartford University, dabar sulaukęs pensijos amžiaus, jis žinomas kaip darbštus, pedantiškas, ir savo darbui pasiaukojantis žmogus. Jo talentas atspindi vadovaujant bažnytiniam chorui, Vyrų trio grupei ir kadaise vadinamam "Aido" chorui.

Hartfordo Lietuvių Bendruomenė ir parapijos organizacijos nutarė J. Petkaičių pagerbti jo gimtadienio proga. Pagerbimas įvyko Šv. Trejybės par. salėje pasibaigus 10:30 val. Šv. Mišioms. Šventėje dalyvavo apie 150 žmonių. Sukaktuvininkas buvo maloniai nustebintas gausiu dalyvių skaičiumi. LB Krašto Valdybos vardu jį sveikino dr. Elona Vaišnienė, Connecticut apygardos vardu – V. Alksninis, net trys atstovai atvyko iš Bacon Akademijos, jų tarpe ir pirmoji Jurgio mokinė. Taip pat jubiliatą sveikino: Kavos Klubas vardu - V. Kogelis; choro vardu - A. Saimininkienė; tautinių šokių grupės "Berželis" vardu - D. Dzikiene; radio valandėlės vardu - L. Kapeckas; Moterų Sąjungos – K. Urban; kleb. Ch. Jacobs; New Britain Bendruomenės vardu - A. Jonynienė; bažnyčios tarybos pirm. P. Shimkus, Vyčių 6-tos kuopos vardu - F. Kadis; rengėjų vardu - A. Dzikas ir skautų vardu - D. Baneviciene.

Programą pravedė Alfonsas Dzikas, kuris po trumpo svečių supažindinimo su J. Petkaičio biografija, pakvietė kun. Albiną Gurklį sukalbėti maldą prieš valgį. Bendraudami tarpusavyje ir stebėdami šventės eigą, svečiai

Irena ir Jurgis Petkaičiai

gardžiavosi šaltais užkandžiais, kavute ir lengvu vynu. Pagerbdami sukaktuvininką atsilankiusieji iškilmingai perjuosė jį specialiai iš Lietuvos užsakyta juosta, anglų ir lietuvių kalbomis sudainavo "Ilgiausių metų" bei pakvietė jį iškilmingai pjaustyti raguolį, paruoštą garsaus "kepėjo" Juozo Liūdžiaus.

Prie svečių stalo sėdėjo Jurgio šeima: Irena Petkaičienė dosniai dalino gimtadienio tortą-raguolį, o Jurgis nuoširdžiai dėkojo šventės rengėjams ir svečiams.

Šventės metu atsilankiusieji klausėsi malonaus Hartfordo bažnytinio choro giedojimo.

Šventę organizavo Hartfordo Lietuvių Bendruomenė, padedant specialiam komitetui, kuriam priklausė A. Dzikas, D. Dzikiene, I. Sawka, A. Saimininkienė, V. Kogelis, D. Grajauskienė, R. Žiūrienė ir E. Žiūris.

D. Grajauskienė

gyvenimą. Nevertą ir tereikšmingą kitam tik tiek, kiek gali prarausti žemių tai divizijai, kuriai priklausėme. Mes buvome statybos bataliono žmonės, nors patys buvome griūvę. Mes buvome modernios karo teorijos išradimas: nei kariai, nei belaisviai. Mes kasėme armijai urvus, krovėme sviedinius, mažai maitinami, suplyšę ir saugomi. Mes, civiliai, padėjome sukti karo girkas, norėjusias sumalti bolševizmą ir demokratijos pasaulį. Mes nenorėjome nei būti, nei bėgti, nes nekenėme savo prižiūrėtojų, bet mes negalėjome jų palikti, nes vis dėlto varydami mirtin, jie mus gynė nuo raudonos mirties, mušančios plaktuku ir pjaušančios pjautuvu.

Aš žinau, kad tai nedaug kam suprantama. Tik mums. Kiti negali to išvaizduoti, ir dėl jų galvojimo ribotumo mes esame nusikaltėliai. Todėl kad kartu su vilku gynėmės nuo meškos. Bet tu, manau žinai. Gal kada sužinos ir daugelis".

Mirusiam rašytojui Aloyzui Baronui būtų galima

atsakyti: "Aloyzai, praėjo pusė šimtmečio, ir tavo viltys neišsipildė, nes istorinės tiesos tuo klausimu ieškoma ne sąžiningu tyrinėjimu, o kaltinimais ir kontraktinimais. Tiesa išryškėtų, jei susidarytų kolektyvas autoritetų istorikų, teisininkų, valstybininkų ir kitų moralinių autoritetų, pasiryžusių tiesos sąžiningai ieškoti. Yra žmonių, kuriems tiesa tebėra vertybė. Tokį darbą galėtų paremti ir mūsų fondas, o taip pat būtų galima paieškoti papildomų finansų. Ilgiau laukti nebegalima, nes gyvieji tų įvykių liudininkai sparčiai retėja. Pasiliks tik sovietiniai dokumentai, kuriais "riboto galvojimo" asmenys sugebės savaip manipuluoti".

Kojelių šeimos fondas yra tik mažas šapelis įvairių tikslų siekiančių dažnai neskaidrių grupuočių finansinėse srovėse, tačiau vilties duoda liaudies išminties priminimas, kad mažas (tiesos) kupstas didelį (netiesos) vežimą verčia.

D.: Ačiū už fondą ir už pokalbį.

Lietuvių Fondas ir jo įgaliotinių veikla

Edvardas Šulaitis

Lietuvių Fondo veikloje per daugiau nei 40 m. pasireiškė daugybė žmonių, kurie savo vienokiais ar kitokiais įnašais prisidėjo prie šios svarbios organizacijos augimo. Didelę našta nešė LF tarybos, valdybos nariai, įvairių komisijų atstovai (ypatingai Pello skirstymo) bei kiti žmonės, kurie aukėjo šimtus ar tūkstančius valandų, kad LF galėtų pasiekti tokių aukštumų, kuriose jis yra dabar.

Šioje vietoje norisi pakalbėti apie vieną šių darbuotojų grupę, kuri galbūt mažiausiai (bent šiuo metu) yra žinoma, nes apie ją nedaug rašoma. Tai LF įgaliotiniai, anksčiau šiai organizacijai labai padėję jos augime. Dabar norima šių įgaliotinių veiklą vėl labiau atgaivinti ar net ją praplėsti.

Tuoj po LF įsteigimo beveik kiekviename didesniame LF telkinyje tokie įgaliotiniai gražiai darbavosi, ir tik jų dėka buvo surinkti pirmieji milijonai. Čia daug talkino ir LB apylinkės, kurios veikė kartu su tokiais įgaliotiniais. Įgaliotiniai sudarydavo vaikų komitetus, kurie įvairiais būdais (renginių ruošimu ar įnašų rinkimu) stengėsi didinti LF kapitalą.

Tačiau laikui bėgant ši veikla attilo, o daugelyje vietų visai nutrūko. Lietuvių bendruomenei atsirado kitų darbų ir užsimojimų, o LF aktyvistų būrys sumažėjo dėl įvairių priežasčių.

Bet dabar vėl dedama nemaža pastangų įgaliotinių ratui praplėsti, nes tik tokiu būdu galima auginti LF kapitalą ir kartu labiau remti lietuvišką veiklą, kuri kuo toliau, tuo labiau prašo paramos. Šiuo metu yra paskirtas įgaliotinių koordinatorius (o tos pareigos suteiktos Tarybos ir Valdybos nariui Vytautui Vaitkui). Jis mums suteikė daugiau žinių apie dabartinius LF įgaliotinius, kurie pasiryžę dirbti šios organizacijos naudai.

Dabartinis metu turima 16 tokių organizatorių. Štai jų pavardės: Justinas Buivys (Baltimore, MD), Dalia Jakienė (Blue Bell, PA), Violeta Gedgaudienė (Newhall, CA), Rimas Mikšys (Seattle, VA), Dalia Puškorienė (Willoughby Hills, OH), Rimas Puškorius (Washington, DC), Regina Petrulis (Capie Cod, MD), Gražina Reškevičienė (Omaha, NE), Algirdas Šilbajoris (Ormon Beach, FL), Aldona Stasiukevičienė (Seminole, FL), Vytautas Petrulis (Commerce Township, MI), Laurynas R. Misevičius (Monroe, CT), Linas Johnsonas (Union Pier, MI), Stasys Vanagūnas (Tuscon, AZ), Gražina Kamantienė (Grand Rapid, MI), Rimvydas Tamošiūnas (Webster, NY).

Čia pateikiame šių žmonių gyvenamąsias vietas, tačiau jų aptarnaujami rajonai kartais apima žymiai platesnes sritis, negu jų adresai nurodo. Kai kurie iš šių žmonių jau spėjo išvystyti platesnę veiklą ir sugebėjo nemažai nuveikti.

Šį kartą norime supažindinti su vienos iš tokių įgaliotinių – Dalios Jakienės pastangų vaisiais. Ji sako, kad Philadelphia apylinkėse per gana trumpą laiką sugebėjo

įrašyti 21 naują narį. Gana daug jai padėjo Philadelphia Lietuvos namuose surengta mugė, kurios metu įstojo net 18 naujų narių. Kaip ji pastebi, daugelis tų žmonių buvo gerai nuteikti Pello skirstymo komisijos lankstumu, suteikiant Lietuvos namams 15 tūkstn. dolerių paramą, kuri įgalins užbaigti apatinę salę.

Kaip žinome, Lietuvos fondas skiria nemažas sumas įvairiose vietovėse gyvenantiems lietuviams, ir tik nedaug iš xx matome tokių entuziastingą paramos įvertinimą. Reikia manyti, kad ir kituose miestuose gyvenantys LF įgaliotiniai sukaups daugiau dėmesio ir pritarimo verbuojant naujus narius ir telkiant kapitalą.

Plačiau apie įgaliotinę D. Jakienę

Šioje vietoje norime plačiau atžymėti vieną iš paskutiniųjų metu labiau pasižymėjusių įgaliotinių – Dalią (Nenortaitę) Jakienę, kuri yra gimusi Suvalkijos lygumų krašte – Marijampolėje.

Antrojo pasaulinio karo metais mokyklą pradėjo lankyti DP stovyklose Vokietijoje, vidurinę baigė jau Amerikoje, Hartford, CT. Studijavo University of Connecticut, įgydama bakalaurą laipsnį iš chemijos. Toliau gilino studijas New York ir Villanova universitetuose. Ištekėjusi už Rimvydo Jako, persikėlė į Philadelphia, dirbo farmacijos įmonėje Glaxo Smith Kilne Corp., kaip vyresnioji medicinos chemikė įvairiose tyrimų srityse kovojant su virusų, bakterijų, vėžio, infamacijos bei kraujo krešulių keliomis negerovėmis. Yra kuratorė 4 patentų ir 20 straipsnių profesiniuose žurnaluose. Išdirbusi 40 metų džiaugiasi pensijos dienomis su vyru ir sūnumi Romu.

Ji nepamiršo ir lietuviškos veiklos. Jau 19 m. priklausė lietuviškos radijo programos "Bendruomenės balsas" vedėjų kolektyvui, vadovavo vyr. Skaučių židiniui, reiškiasi Lietuvos Bendruomenės veikloje: buvo 2003 m. JAV LB Vyriausios rinkimų komisijos pirmininkė ir šiuo metu LB Philadelphia apylinkės vicepirmininkė kultūriniais reikalais. 1993 m. VIII Mokslo ir Kultūros simpoziume Chicagoje skaitė pranešimą apie naujų vaistų išradimo sunkumus. Nuo 1995 m. paskirta Lietuvos Fondo įgaliotinė Philadelphia apylinkėje. Mėgsta literatūrą, daug kartų skaičiusi prozą bei poeziją dailiojo žodžio vakaronėse.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, drauge su vyru Rimu įtakoją naują Lietuvos valdžią suteikti dabartines patalpas Žvėryne Dr. Dainiaus Pūro vadovaujamam Vilniaus universitetinio sutrikusio vystymosi vaikų centrui ir Lietuvos fondo išrūpintomis lėšomis įsteigė ten kompiuterių kambarį neįgaliems vaikams.

Priklauso *American Chemical Society*, *Phi Beta Kappa* ir *Phi Kappa Phi* garbės draugijoms, skautų organizacijai, Tautodailės instituto Philadelphia skyriui, Lietuvos Bendruomenei ir Lietuvos Fondui.

Reikia manyti, kad ateityje galėsime parašyti ir apie kitus LF labiau pasižymėjusius įgaliotinius.

Čia norime priminti Lietuvos fondo raštinės adresą, kuriuo galima kreiptis visais LF reikalais.

LF adresas: 14911 127 Street, Lemont, IL 60439. Tel.: (630) 257-1616.

Los Angeles, CA

Lietuviai dalyvavo imigrantų mišiose

Sausio 14 d. Los Angeles katedroje (*Cathedral of Our Lady of Angels*) kardinolas Roger Mahoney, drauge su etninių parapijų kunigų atstovais, koncelebravo imigrantų mišias, kuriose lietuviams atstovavo kun. Tomas Karanauskas. Mišias organizavo Etninių parapijų globėjas vyskupas Oscar Solis. Šv. Kazimiero parapijos tarybos atstovė arkivyskupijai Danutė Basiulienė buvo lietuvių koordinatorė. Jai pagelbėjo Angelė Vaicekauskienė ir Jūratė Venckienė.

I mišias atvyko gausus būrys lietuvių ir šeštadieninės mokyklos jaunimas, apsirengęs tautiniais drabužiais. Iškilmingoje procesijoje plakatą "Lithuania" nešė Inga Newsom ir Viktoras Joga. Aistis Raulinaitis buvo mišių patarnautojas, ir jam reikėjo rūpintis vyskupo mitra. Visuotinių maldų įvairiomis kalbomis metu Danutė Kasiulienė lietuviškai skaitė maldele, užjaučiančią imigrantus. Aukų nešimo metu, tarp įvairių tautybių atstovų, atnešusių savo būdingų audinių prie altoriaus, ėjo Liana Bandziulytė ir Gytis Joga, kurie atnešė lietuviškais motyvais išaustą takelį.

Savo pamoksle kardinolas apgailestavo, kad kongrese buvo naujai pravesta rezoliucija bausti tuos, kurie padeda nelegaliems imigrantams, nebe "misdemeanor", bet "felony" įstatymais.

Mišių pabaigoje vysk. Solis apgailestavo, kad dėl lietaus turėjo atšaukti planuotą Tautybių festivalį miesto aikštėje. Lietuvių tautinių šokių grupė "Spindulys", vadovaujama Danguolės Varnienės, būtų ten atlikusi programą.

Išeidami iš katedros, visi dalyviai gavo po storą programos knygele su etninių parapijų aprašymais. Apie Šv. Kazimiero parapiją parašė klebonas kun. Stanislovas Anužis, į anglų kalbą išvertė Marytė Sepikaitė.

Jūratė Venckiene

Lietuviškais motyvais išaustą takelį neša Liana Bandziulytė ir Gytis Joga

Mūsų parapijai atstovavo kun. Tomas Karanauskas

Lietuviai imigrantų mišiose

Kardinolas Roger Mahoney

Vysk. Oscar Solis

Mišios...

Plakatą "Lithuania" neša Inga Newsom ir Viktoras Joga

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Vatikano II susirinkimo uždarymo keturiasdešimtmetį minint

Irena Vaišvilaitė

Prieš 40 metų, 1965 m. gruodžio 8 d., per Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo prasidėjimo šventę, iškilmingai baigėsi Vatikano II Susirinkimas, tapęs lemtingu įvykiu Bažnyčios gyvenime ir pažymėjęs jos raidą daugeliui dešimtmečių. Dar ir šiandien Susirinkimas lieka aktualus. Ir po 40 metų Susirinkimo įžvalgos rodo kryptį, kuria eidama Kristaus Bažnyčia gali nešti išganyką šių dienų žmonėms. Gruodžio 10 dieną Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko konferencija „Vatikano II Susirinkimo nutarimai: skaitymas, mąstymas, gyvenimas“. Apie Susirinkimo aktualumą šių dienų pasauliui „Bernardinai.lt“ kalbėjosi su konferencijos pranešėja, dr. Irena Vaišvilaitė.

* * *

Šiais metais Bažnyčia mini Vatikano II susirinkimo užbaigimo keturiasdešimtmetį. Kodėl buvo sušauktas šis susirinkimas? Kokie svarbiausi nutarimai priimti?

Priežastį, kodėl buvo surengtas II Vatikano susirinkimas, geriausiai įvardijo pats jo iniciatorius - popiežius Jonas XXIII: jį įkvėpė Šventoji Dvasia. To reikėjo Šventajai Dvasiai, to reikėjo Bažnyčiai. Nuo visų ankstesniųjų jis skyrėsi galbūt tuo, kad neteisė, nesmerkė, nekūrė kanonų. Jis buvo „ganytojinis“, ne tik skirtas pastoracijai, bet pastoracinis, kurio tikslas - suartinti Šventąjį Raštą ir modernų pasaulį. Buvo priimta daugybė dokumentų. Vatikano II susirinkimo dokumentuose atsispindėjo popiežiaus raginimas neskelbti pasmerkimo ar griežtų definicijų. Todėl dokumentų pobūdis labai nevienodas. Dvi didžiosios konstitucijos – „*Lumen gentium*“ ir „*Dei Verbum*“ pagal stilių ir pobūdį yra doktrinos, mokymas, tačiau jose nėra jokių konkrečių definicijų, apibrėžimų. Deklaracijai „*Dignitatis Humanae*“ trūksta aiškesnės teisinės pozicijos, kuri paremtų išsakomas nuostatas ar nuomones. Tad Vatikano II susirinkimo dokumentai yra labai nevienodai įpareigojantys, ir tai - naujas bruožas istorijoje. Jie yra kviečiantys, neįsakantys - ne todėl, kad krikščionims Bažnyčios mokymas neprivalomas, o todėl, kad Susirinkimas ir pati Bažnyčia yra ganytojiški, ne komanduojuantys. Bažnyčia siekia pritarimo, ji neprimeta savo mokymo – tai Bažnyčios tėvams būdinga laikysena.

Kuo šis Susirinkimas naujas, skiriasi nuo kitų, ir kuo – siejasi su kitais, kas bendra?

Vatikano II susirinkimas iš esmės nesiskiria nuo visų

kitų. Visi Bažnyčios susirinkimai turi išskirtinių elementų. Jiems bendra - kolegijinis, aukščiausias autoritetas mokyje ir pastoracijoje. Tai - tradicijos pristatymas, interpretacija ir pritaikymas. Vatikano II susirinkimas rėmėsi Bažnyčios tradicija taip, kaip tą nusakė dar Nikėjos susirinkimas. Vatikano II susirinkimo dokumentai gausiai cituoja Florencijos, Tridento ir Vatikano I susirinkimo dokumentus, įvairių popiežių enciklikas, Bažnyčios tėvus ir teologus, visų pirma – Tomą Akvinietį. Vatikano II ir I susirinkimai panašūs tuo, kad po jų įvyko Bažnyčios schizma. Po I susirinkimo atsirado senkatalikių judėjimas, po II susirinkimo - arkivyskupo M. Lefebvro sąjūdis. Nors pirmoji schizma buvo modernistinė, o antroji - konservatyvistinė, abiem šiems sąjūdžiams būdingas Bažnyčios mokymo ir gyvenimo plėtos atmetimas, pagrįstas iškreiptu santykiu su istorija. Vatikano II susirinkimo naujumas yra sąlyginis, galbūt naujas jo stilius. Nuo dviejų ankstesniųjų - Tridento ir Vatikano I susirinkimo jis skiriasi tuo, kad, užuot brėžęs ribas, bandė jas atverti. Tai rodo ne tik dokumentai, bet ir dalyviai – į susirinkimą buvo pakviesti kitų Bažnyčių stebėtojai, jis buvo atviras žiniasklaidai. Taip pat visai naujas dokumentų stilius. Svarbu ne tik ką Susirinkimas pasakė, bet ir kaip jis tai pasakė - šių dviejų dalykų negalima atskirti. Dokumentuose atsispindi Bažnyčios tėvų pamokslų stilius. Labai pakeista liturgija. Matome esminių pasikeitimų tiek pačios Katalikų Bažnyčios santykiuose su stačiatikiais ir protestantais, tiek ir kasdieniame gyvenime. Palyginti su ankstesniu periodu, labai pasikeitė kalbėjimas apie Bažnyčią – nuo kalbėjimo apie ją kaip tobulą visuomenę ar tikros doktrinos visuomenę pereinama (arba tiksliau sakyti – sugrįžtama) prie kalbėjimo apie ją kaip Dievo tautą. Anksčiau Bažnyčios paveikslas buvo labai statiškas, o šiuose dokumentuose pripažįstama jos dinamika.

Kokia Vatikano II susirinkimo reikšmė šių dienų kontekste?

Nuo Vatikano II susirinkimo yra praėję palyginti dar gana nedaug laiko, kad būtų galima kalbėti apie jo reikšmę Bažnyčios istorijai plačiąja prasme. Galima bandyti lyginti laikotarpį nuo XVI a. pabaigos - nuo Tridento Bažnyčios susirinkimo, arba nuo XIX a. pabaigos - nuo Vatikano I susirinkimo. Tuo metu, kai vyko abu šie susirinkimai, Bažnyčiai reikėjo nubrėžti savo pačios ribas. Tai buvo atskirties ir vidinio sutvarkymo susirinkimai. Vatikano II susirinkimas – atvėrimo. Tai visa atveriantis, kviečiantis susirinkimas; tą parodė ir patys jo dalyviai, nes stebėtojų teisėmis buvo pakviesti dalyvauti kitų krikščioniškų Bažnyčių atstovai - ir stačiatikiai, ir reformuotų Bažnyčių atstovai, ir pasauliečiai, kurie nedalyvavo Vatikano I susirinkime (Tridento susirinkime pasauliečiai dalyvavo, bet per tą laiką buvo įvykę gana didelių poslinkių - labai ryškiai hierarchizuota struktūra, pasauliečių dalyvavimas Bažnyčioje atskirtas, apibrėžtas). II Vatikano susirinkime pasauliečiai buvo kaip tik raginami aktyviau dalyvauti Bažnyčios gyvenime.

Po Vatikano II susirinkimo nuo Bažnyčios atskilo grupė žmonių, nenorinčių pripažinti jo nutarimų. Prieš ką jie protestavo, kokie dabar santykiai tarp Bažnyčios ir atskilusiųjų?

Būta įvairių nuomonių dėl paties Vatikano II susirinkimo pobūdžio. Kai kas nepritare II susirinkimo mintims ir tam, kas vyko po to - kaip jis buvo suprantamas ir aiškinamas. Kadangi nebuvo priimta konkrečių nutarimų, veikla yra labai įvairi. Liturginė reforma atskirose bažnyčiose vyko labai skirtingai. Kai kurios vyskupijos, ištisos nacionalinės Bažnyčios liturginę reformą suprato kaip visos Bažnyčios pertvarką, kaip stiliaus pertvarką. Buvo daug ko atsisakyta. Pvz., dažnai XIX a. ir ankstesnių laikotarpių bažnyčių interjerai keičiami visiškai moderniais, nors apie tai Vatikano II susirinkimas praktiškai nekalbėjo. Galbūt taip buvo interpretuotas „pritaikymas laiko dvasiai“. Galima sakyti, kad didžiausią pasipriešinimą kėlė tai, kas matomiausia – liturgijos kaita, liturgijos liaudies kalba įtvirtinimas. Čia irgi nebuvo išvengta kraštutinumų - lotynų kalbos atsisakyta visuotinai, nors Vatikano II susirinkimas niekaip nepriešpriešino liaudies kalbos lotynų kalbai, tik ragino liaudies kalbą vartoti tam, kad žmonės geriau suprastų liturgiją ir jos tekstuose išsakytą tikėjimo turinį. Štai matome rezultatus - dabar jaunesni katalikai nebesupranta lotynų kalbos ir tarytum yra atskirti nuo katalikų lotyniškosios tradicijos. Didžiausią pasipriešinimą kėlė Vatikano II susirinkimo požiūris, beje, nelabai sukonkretintas, į kitas krikščionių konfesijas ir kitas religijas. Būtent todėl arkivyskupas Michelis Lefebvras atskilo nuo Bažnyčios. Vis dėlto po kiekvieno didžio, esminio Bažnyčios susirinkimo būna schizmų, Bažnyčios skilimų. Taip atsitiko ir po Vatikano I susirinkimo, apie tą skilimą mažai žinoma, bet būtent po jo pasaulyje atsirado ir dabar egzistuoja senkatalikių Bažnyčia - tie katalikai, kurie nepriėmė popiežiaus neklystamumo dogmos. Nors atrodytų, kad Lefebvro judėjimas ir senkatalikiai yra priešingose skalės pusėse, ir viena, ir kita schizma atmeta Bažnyčios susirinkimą ir žiūri į praeitį, nes abu šie susirinkimai, kaip ir dera Bažnyčiai, žiūrėjo į ateitį. Kaip parodė Bažnyčios gyvenimas, popiežiaus neklystamumo dogma iš tikrųjų buvo labai reikalinga, taip pat kaip Bažnyčios gyvenimui buvo reikalingas Vatikano II susirinkimas. Būtent to pastoracinio aspekto bei požiūrio į kitus krikščionis ir kitas religijas Lefebvro judėjimas nepriėmė. Schizmos esmė yra ta, kad čia nesiginčijama dėl vienu ar kitu dalyku, bet paprasčiausiai atmetamas pats Bažnyčios susirinkimas; Lefebvro schizmos esmė – jie atmeta Vatikano II susirinkimą. Schizma gyvuoja ir dabar, nepaisant popiežiaus Jono Pauliaus II geranoriškų pastangų, skatinusių Lefebvrą ir jo pasekėjus sugrįžti į Bažnyčią.

Ką vis dėlto Vatikano II susirinkimas nuveikė, kam jis kvietė Bažnyčią ir pasaulį?

Vatikano II susirinkimas turi būti priimtas kaip mūsų

dienų problemų aiškinimas. Jis kvietė labiau laikytis horizontalios Katalikybės tradicijos. Pabrėžiama bendradarbiavimo, partnerystės, dialogo svarba, akcentuojamas tarnystės, o ne valdymo mentalitetas. Po Vatikano II susirinkimo ypač paplito sulyginimai „iki Vatikano“ ir „po Vatikano“. Joks Bažnyčios susirinkimas neskelbia naujo tikėjimo turinio, tuo labiau nešalina kokios nors fundamentalios, lig tolei galiojusios doktrinos. Bažnyčios susirinkimas - plėtros, aiškinimo ir apibrėžimo procesas, vykstantis su Šventosios Dvasios pagalba. Taigi II Vatikano susirinkimas yra neatskiriama didžiosios Bažnyčios tradicijos dalis. Susirinkimai visada žvelgia į ateitį, siekia aiškiau ir suprantamiau išdėstyti mokymą. Susirinkimas negali prieštarauti pirmtakams, jis gali tik pagilinti, integruoti, paaiškinti ir judėti pirmyn.

Kalbino Dalia Žemaitytė

Bernardinai.lt

Popiežius savo pirmojoje enciklikoje žada, kad Bažnyčia kovos už socialinį teisingumą

Popiežius Benediktas XVI sausio 26 d. paskelbė savo pirmąją encikliką, kurioje deklaruoja Katalikų Bažnyčios moralinę jėgą ir žada, kad ji neliks kovos už teisingumą nuošalyje”.

Popiežius Benediktas XVI

Nekantriai lauktoje enciklikoje „Deus caritas est“ („Dievas yra meilė“), kuri duoda toną jo popiežiavimui, Benediktas XVI taip pat išreiškė apgailestavimą dėl erotinės ir dvasinės meilės atskyrimo ir peikė pasaulį, kuris kartais Dievą sieja su kerštu.

(nukelta į sekantį psl.)

Enciklikos, kuri oficialiai buvo pristatyta sausio 26 d. - šv. apaštalo Pauliaus atsivertimo šventės dieną, tekstas bus išleistas šešiomis kalbomis: anglų, ispanų, italų, portugalų, prancūzų ir vokiečių.

Katalikų Bažnyčia gali suteikti tą moralinę jėgą ir "dvasinę energiją", be kurių teisingumas negali įsiviešpatauti, pažymėjo pontifikas.

78 metų popiežius sakė, kad Bažnyčia negali ir neturi imtis politinės kovos, kad visuomenėje įsivyratų teisingumas. "Ji negali ir neturi pakeisti valstybės. Tačiau tuo pačiu metu ji negali ir neturi likti kovos už teisingumą nuošalyje, - perspėjo jis. - Teisinga visuomenė turi būti politikos, o ne Bažnyčios laimėjimas".

Kritikuodamas "etinį aklumą, kurį sukėlė akinamas galios poveikis ir ypatingi interesai", popiežius nurodė, kad Bažnyčia turi veikti kaip moralinis sargas, ginantis socialinį teisingumą.

"Pasaulyje, kur Dievo vardas kartais siejamas su kerštu ir net pareiga (jausti) neapykantą ir (griebtis) smurto, ši žinia yra ir savalaikė, ir svarbi", - rašo popiežius, kuris velionį Joną Paulių II pakeitė pernai balandį.

Enciklikoje popiežius taip pat aptaria santykį tarp eros, arba juslinės meilės, ir agapės - besąlygiškos, dvasinės ir nesavanaudiškos meilės, kokios mokino Jėzus.

Pontifikas pabrėžia, kad eros, meilė, kurią vienas kitam dovanoja vyras ir moteris, kyla iš to paties Dievo Kūrėjo gerumo šaltinio, kaip ir meilės, kuri išsižada savęs vardan artimo; taip, kad eros virsta agape - ne savęs ir savo laimės ieškojimu, bet pastanga siekti gėrio artimajam.

Pirmoji Benedikto XVI enciklika turėjo būti paskelbta dar praėjusių metų gruodžio 8-ąją, tačiau, pasak šaltinių Vatikane, jos pasirodymą teko nukelti, nes išklausius įvairių Vatikano tarybų ir kardinolų, skaičiusių dokumento juodraštį, pastabų, teko daug ką pildyti, išbraukti ir keisti.

Beveik 27 metus Šventajame Soste išbuvęs popiežius Jonas Paulius II parašė 14 enciklikų, kurių kelios vadinamos socialinėmis enciklikomis, nes jose nagrinėjamos, pavyzdžiui, darbininkų teisių ir supervalstybių santykių šaltojo karo metais temos.

Popiežius Benediktas XVI yra pareiškęs, kad ketina paskelbti mažiau darbų už savo pirmtaką.

BNS

Lietuvos Vyskupų Konferencijos 2006 m. sausio 16 d. plenarinis posėdis

2006 m. sausio 16 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Posėdyje dalyvavo visi Lietuvos vyskupai ordinarai ir augziliarai, išskyrus Panevėžio vyskupą Joną Kaunecką. Kartu su Lietuvos vyskupais posėdžiavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peter Stephan Zurbruggen.

Vyskupai išklausė informacijos apie Lietuvos šeimos

centro 2005 m. veiklą ir diskutavo apie tai, kaip galėtų būti geriau vykdoma jau beveik prieš dešimtmetį Lietuvos vyskupijose įvesta pasirengimo Santuokos sakramentui programa. Priminta, kad klebonas, kurio parapijoje teikiamas santuokos sakramentas, turi užtikrinti tinkamą sužadėtinių parengimą, o taip pat įsitikinti sužadėtinių laisvu stoviu, t. y., ar nėra kokių nors kliūčių jiems sudaryti bažnytinę santuoką. Laisvas stovis nustatomas pirmiausia iš įrašų Krikštų knygoje, o jų nesant - pagal sužadėtinių gyvenamosios ar krikšto vietos klebono liudijimą, taip pat pagal kitus priešais patvirtintus liudijimus. Būtina, kad klebonas, kurio parapijoje vyko santuoka, apie ją kuo greičiau praneštų jaunųjų krikšto parapijos klebonui, o šis padarytų deramą įrašą Krikštų knygoje.

Taip pat kalbėta apie naujai išskylančius klausimus, kai tuokiasi užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai arba kai vienas iš sutuoktinių yra užsienietis. Bendra vyskupų nuomonė, kad taisyklės dėl pasirengimo Santuokos sakramentui iš esmės vienodai taikytinos tiek Lietuvoje, tiek užsienyje gyvenantiems sužadėtiniams. Į užsienį išvykę katalikai yra kviečiami įsitraukti į lietuviškų parapijų ar misijų gyvenimą, o ten, kur jų nėra - į gyvenamojo krašto Bažnyčios parapijas. Nutarta parengti dokumentą, kuris primintų bei patikslintų jau veikiančią pasirengimo Santuokos sakramentui tvarką ir atsakytų į aktualius klausimus.

Vyskupai patvirtino ankstesnį nutarimą, kad kiekviena parapija, įskaitant aptarnaujamas parapijas bei viešus rektoratus, turi prenumuoti „Bažnyčios žinias“ ir savo archyve saugoti pilną jų rinkinį, nepaisant to, kad ši medžiaga publikuojama internete.

Sudaryta Katalikų Bažnyčios Katekizmo komendiumo redagavimo komisija, kuri nagrinės teologinių terminų vertimo į lietuvių kalbą klausimus. Į komisiją įeina mons. Arūnas Poniskaitis, kun. Arvydas Ramonas, kun. Rimas Skinkaitis, kun. Lionginas Virbalas ir Gediminas Žukas.

Vyskupai kalbėjo apie pastaruosiu metu padažnėjusį nepagarbų religinių simbolių vartojimą reklamoje. LVK Pirmininkas arkiv. Sigitas Tamkevičius informavo, kad kreipėsi į Kalnapilio įmonę ir Nacionalinę vartotojų teisių apsaugos tarybą dėl nederamo Rūpintojėlio atvaizdo panaudojimo alaus reklamai. Pažymėta, kad sakralinio pobūdžio liaudies meno paveikslai bei skulptūros nenustoją būti religiniais atvaizdais dėl vartojimo pasaulietiniame kontekste ir yra neleistina, kad vaikantis pelno jie būtų pasitelkiami tokiais būdais, kurie įžeidžia tikinčiųjų religinius jausmus. (Jau sustabdyta. Red.)

Šių metų liepos 1-9 dienomis Valensijoje (Ispanija) vyks Pasaulio Šeimų dienos. Vyskupai sutarė skatinti, kad šiame renginyje dalyvautų Lietuvos šeimų delegacijos iš kiekvienos vyskupijos.

Kitas LVK posėdis įvyks 2006 m. kovo 29 d.

LVK sekretoriatas

St. Petersburg Beach, FL

**Kun. Dr. MATUI ČYVUI
65-keri metai kunigystės**

Š. m. sausio 26 d. kun. Dr. Matas Čyvas šventė 65-kerių metų kunigystės jubiliejų. Sveikiname!

Matas Čyvas gimė 1916 m. balandžio 30 d. Liliūnų kaime, Pagirio valsč., Ukmergės apskr. Baigęs Pagirio pradžios mokyklą, o 1932 m. šėtos vidurinę mokyklą, Ramygalos gimnazijos šeštąją klasę, 1934 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. Čia studijavo septynerius metus ir 1941 m. sausio 26 d. buvo išventintas kunigu. Tų pačių metų rugsėjo mėnesį paskirtas į Kauno Karmelitų parapiją, kur dirbo trejus metus. 1944 m. sausio mėn. buvo paskirtas Kauno arkivyskupo Juozapo Skvirecko kapelionu ir asmeniniu sekretorium. Bet jau liepos mėnesį, artėjant rusų frontui, arkivyskupui vokiečių buvo įsakyta laikinai apeisti Kauną. Lydėdamas arkivyskupą, kun. M. Čyvas atvyko į Vytėnus, bet sekančią dieną vokiečiai juos per Jurbarką išvežė į Tilžę.

Iš čia jiems buvo leista vykti į Austriją. Per dvi savaites pasiekė Vieną, kur gyveno iki 1945 m. pavasario. Frontui vėl artėjant, Salzburgo vyskupas pakvietė arkivyskupą Skvirecką ir jo sekretorių į savo vyskupiją ir apgyvendino Zams b. Landeck miestelyje.

Rudenį kun. Čyvas išlydėjo arkivyskupą į Romą, ir pats ten pasiliko studijuoti Bažnytinę teisę. Apgynęs

Kun. Dr. Matas Čyvas kalba Kunigų rekolekcijų metu 2004 m. spalio 11 d. Putnam, CT.

T. Pr. Giedgaudo nuotr.

doktoratą, buvo pakviestas į JAV, Albany vyskupiją.

1951 m. gruodžio mėn. atvykęs į JAV, dirbo įvairiose parapijose ir vyskupijos Tribunole. 1953 m. vyskupas paskyrė kun. Čyvą Albany lietuviškos parapijos klebonu. Tame darbe sėkmingai išbuvo 35 metus.

1988 m. išėjęs į pensiją, atvyko į St. Petersburgą, FL, ir apsigyveno pas lietuvių pranciškonus Šv. Kazimiero misijoje, kur jau gyvena 17 metų uoliai patamaudamas

tikintiesiems ir dažnai dalyvaudamas lietuviškoje veikloje.

Jubilatas yra visiems mielai prieinamas, nuoširdus dvasininkas ir garbingas žmogus.

Nuoširdžiai sveikiname Jubilata šios garbingos sukakties proga ir linkime dar ilgai gyventi visų mūsų džiaugsmui ir Dievo garbei. *Ad multos annos!*

Kun. B. Talaišis

ir Misijos pirmininkas V. Juška

PADĖKA

Tautos Fondo Mokyklų Įdukinimo ir Labdaros Komisija nuo širdžiai dėkoja mieliems tautiečiams, kurie aukojo knygos "PARTIZANAI" (5-toji laida) parūpinimui Lietuvos mokykloms.

Aukojusiųjų sąrašas:

The Kazickas Family Foundation - \$2,500.00

Dr. Paul Milleris - \$1,500.00

Clevelando BALFas - \$1,376.00

Kun. Prof. Antanas Paškus - \$1,250.00

Dr. Nijolė Bražėnas-Paronetto - \$940.00

Dr. Rožė Šomkaitė - \$770.00

Mrs. Mika Raulinaitis - \$600.00

Dr. R. Sidrys - \$500.00

Anonimas - \$500.00

Dr. Aldona Skripkus - \$500.00

Knights of Lithuania Foundation - \$300.00

Petras ir Loretta Vainiai - \$220.00

Dr. R. Andries - \$220.00

Adv. Žibutė Brinkis - \$200.00

Dr. C. Gregory - \$200.00

Ofelia Vainius - \$200.00

Raimundas Gaudis - \$155.00

Teklė Bogušas - \$150.00

Jurgis ir Nijolė Valaičiai - \$110.00

Pijus Pažeriūnas - \$100.00

Apolonija Andrašiūnas - \$100.00

Stasys Džiugas - \$77.00

Saulius ir Gražina Sirusas - \$75.00

Dr. Z. Daugela - \$55.00

M. Martell - \$55.00

Algis ir Angelė Raulinaitis - \$55.00

Albina Žumbakis - \$55.00

Anonimas - \$50.00

Donna Frizeris - \$50.00

Ramutis ir Reda Pliūra - \$33.00

Dr. Petras Kisieličius - \$25.00

Sonata ir Mecys Dambauskai - \$20.00

Vita ir Vidmantas Matusaičiai - \$20.00

Gintas Plikaitis - \$20.00

Milne Helt - \$14.00

Rasa Jarmas - \$11.00

Julija Jasaitis - \$11.00

Birutė Pocius - \$11.00

Elena Šeštokas - \$11.00

Julius Veblaitis - \$11.00

(Aukotojų sąrašas bus tęsiamas sekančiuose "Darbininko" numeriuose)

Palm Beach, FL**LB Palm Beach apylinkės
jubiliejinė šventė**

Saulėtą ir gražią sausio 8 d. popietę į Hilton Ocean Front Resort viešbučio banketo salę, Palm Beach, FL, rinkosi apylinkės lietuviai. Susirinko daugiau kaip šimtas žmonių – mat ši LB apylinkė šventė 30 metų įsikūrimo sukaktį. Atvyko ir daug garbingų svečių – Lietuvos Respublikos Ambasadorius V. Ušackas su šeima, garbės konsulas St. Balzekas, svečias iš Lietuvos - Užsienio reikalų ministerijos konsulinio departamento direktoriaus pavaduotojas Petras Anusas su žmona, profesorė dr. M. Bartusevičienė iš Vlniaus, Floridos LB apygardos pirmininkė Loreta Kynienė, St. Petersburg LB apylinkės pirm. V. Meiluvienė, Auksinio kranto LB apylinkės pirm. Dana Liutermozienė ir kt.

Šventę pradėjo Palm Beach Lietuvių Bendruomenės apylinkės pirmininkas Kęstutis Miklas, trumpai apžvelgamas apylinkės įsikūrimo istoriją. Pirmieji lietuviai šioje apylinkėje pradėjo kurtis nuo 1965 metų. O 1975 m. rugsėjo 1 d. susirinkęs entuziastų būrelis jau įsteigė Palm Beach Lietuvių Bendruomenės apylinkę, sėkmingai veikiančią iki šių dienų. Buvusieji apylinkės vadovai: dr. Jonas Šalna, Algis Augūnas, Alicija Solienė, Vincas Šalčiūnas. Šioje apylinkėje jau 22 metus veikia "Dainos" mišrus choras. Nuo pat įsikūrimo 1975 m. yra leidžiamas "Floridos Paatlančio :Lietuvių biuletenis". Jis labai populiarus lietuvių tarpe, nes jame telpa įvairi informacija, skelbiama apie būsimus ir buvusius renginius. Biuletinį 20 metų redagavo ir leido Vincas Šalčiūnas. . Prieš keletą mėnesių tą biuletinį pradėjo redaguoti jauna ir kūrybinga Jūratė Miklienė.

Sukakties proga Palm Beach apylinkės lietuvių sveikino: LR

Ambasadorius V. Ušackas, pažymėdamas, kad šioje apylinkėje veikia "Saulėtojo Kranto" šeštadieninė mokyklėlė. Šios mokyklos mo-

kiniai į šventę atvyko su savo mokytojais ir tėveliais; visiems tarė gražius poezijos posmus, parinktus šiai šventei. Dar sveikino: garbės konsulas S. Balzekas, Floridos apygardos pirm. Loreta Kynienė ir kitų LB apylinkių pirmininkai. LB Krašto Valdybos vardu apylinkės lietuvių sveikino Sigita Šim-

Palm Beach šeštadieninės mokyklos mokiniai sutartinai sveikino minėjimo dalyvius deklamuodami ir dainuodami (iš k.): Paula Baniotaitė, Nojus Baniota, Mikas Budrys ir Žygimantė Andrijauskaitė su mokytoja Vida Tomkevičienė
Algio Augūno nuotr.

Vincui Šalčiūnui, 20 metų redagavusiam Palm Beach apylinkės valdybos leidžiamą "Floridos Paatlančio Lietuvių Biuletinį" apylinkės pirm. K. Miklas įteikė įrėmintą padėkos raštą, o dabartinė to biuletenio redaktorė Jūratė Miklienė jį aprišo tautine juosta.
Jono Stankūno nuotr.

kuvienė, LB Krašto valdybos vicepirmininkė.

Antroje programos dalyje po iškilmingų pietų, buvo pagerbtas Vincas Šalčiūnas, paskutinius 20 metų redagavęs "Paatlančio Floridos Biuletinį". Redaktoriui buvo uždėta tautinė juosta, sugiedota "Ilgiausių metų". S. Šimkuvienė jam įteikė padėkos žymenį nuo LB Krašto valdybos už ilgametį nuoširdų darbą, puoselėjant lietuvišką žodį. Palm Beach LB apylinkės pirm. K. Miklas įteikė V. Šalčiūnui garbės raštą, kurį apipavidalino J. Miklienė. Buvo perskaityti ir raštu gauti sveikinimai. Tada į salės priekį įžygiavo keturi šeštadieninės mokyklėlės mokinukai, vadovaujami mokyto. Vidos Tomkevičienės, ir šiai sukakčiai atžymėti padėklamavo sutartinai eilėraštuką ir padainavo dainelę. Ilgametis redaktorius padėkojo už sveikinimus ir linkėjimus ir pažadėjo pagal galimybes dar vis prisidėti prie biuletenio reikalų. (Jo padėką spausdiname atskirai).

Meninę programą atliko svečiai iš Toronto: Lilija Tuturaitė ir Vytautas Masalas; nuoširdžiai skambėjo jų atliekamos lietuvių liaudies dainos; dar padainavo nuotaikingą Bizet serenadą ir kt. Programą papildė skaitovė Marija Tamkevičienė, visus sužavėjusi skaitydama poeto Jono Aisčio eiles.

Ilgai skambėjo lietuviškos dainos Hilton viešbutyje. Palm Beach lietuviai ir jų svečiai džiaugėsi pavykusia švente ir dėkojo jos organizatoriams: apylinkės valdybos pirmininkui Kęstučiui Miklui ir jo svarbiausiai padėjėjai – Jūratei Miklienei.

Savo vardu noriu padėkoti už puikią šventę, už puoselėjamą lietuvišką žodį ir dainą apylinkės vadui Kęstučiui Miklui, jo žmonai Jūratei, o visiems lietuviams linkiu geros sėkmės lietuviybės išlaikymo darbuose.

*Sigita Šimkuvienė,
JAV LB KV vicepirmininkė*

PADĖKA

Sausio 8 d. LB Palm Beach apylinkės sukaktuvinio pokylio metu apyl. pirm. K. Miklas išryškino asmenišką prisidėjimą prie lietuviybės Floridoje išlaikymo per 20 metų man redaguojant "L.B." Po jam pareikštų padėkos bei pagarbos žodžių, JAV LB Krašto valdybos atstovė įteikė man dėkin-gumo už pasišventimą žymenį, gi LB Kultūros taryba, raštu sveikinusi šią LB apylinkę, prisiminė ir mano kultūrinę veiklą. Tada neturėjau progos jiems už tai padėkoti. Todėl pasiprasčiau vietos "L.B." laidoje ir "Darbininke".

Šitaip pagarbiai dėkojama tik žymiesiems žmonėms už nepaprastus nuopelnus, didelį pasišventimą ar stambias dovanas. Mano gi darbai buvo smulkūs ir sunkiai pastebimi, nors jų buvo didoka krūva! Mano pasišventimo lygis nebuvo didesnis už daugelio kitų panašių darbuotojų. Gal kiek išsiskyrė tik mano 20 metų veiklos dovana Floridos paatlančio lietuviams! Peržvelgęs tame laikotarpyje "L.B." nueitą kelią, jo išsivystymą ir įsigytą populiarumą suvokiau, jog ta mano "dovana" yra stamboka ir skaitytojams reikšminga.

Prisimenu, kai prieš 20 metų čia ėjęs laikraštukas – "Lietuvių žinios" pateko į sunkumus ir neišsilaikė. Toliau jį kitu vardu leisti apsiėmė vietinė LB apylinkė ir pavedė man redaguoti bei administruoti. Nepaisant, kad pradžioje "L.B." daugino

ir dalinai platino savanoriška talka, jo išlaidos ėmė viršyti pajamas. Kad ta mano "dovana" išliktų gyva, "L.B." turėjo būti patrauklesnis, turėjo talpinti visuomenei aktualias žinutes ir išeiti nustatytu laiku. Su asmeniškai įsigyto kompiuterio pagalba, tie principai buvo įgyvendinti. Plaukė aukos ir biuletenis sulaukė šviesesnių dienų!

Kokio didumo "dovaną" palieku skaitytojams? Man redaguojant išėjo 200 "L.B." laidų. Pirmaisiais metais tekdavo skirti kelias dešimtis darbo valandų kiekvienai laidai, o pastaraisiais – mažiau. Vidurkis galėjo būti apie 20 val. kas mėnesį; arba 4000 valandų per 20 metų; arba 500 darbo dienų po 8 val.! Be atlyginimo! Tegul skaitytojai patys sprendžia mažą ar didelę mano jiems paliekama dovaną?

Savanoriai darbuotojai atlyginimo nelaukia, tačiau jie tikisi nors gero žodžio, kad jų darbas ar patarnavimas buvo naudingas. Dabar ir aš sulaukiau iš šios LB apylinkės pirmininko ir net iš JAV LB Krašto valdybos bei kultūros tarybos. Raštu mane sveikino ir dėkojo Lietuvos Vyčiai ir Lietuvos Dukterų skyrius. Visų jų man pareikštą dėmesį labai vertinu ir už tai jiems nuoširdžiai dėkoju!

Linkiu "Lietuvių Biuleteniui" ilgo amžiaus, o jo redaktorei – ištvermės ir sėkmės!

*Vincas Šalčiūnas,
Buęs "L.B." redaktorius*

Žiema

A. Balbieriaus nuotr.

Daiva Izbickaitė-Veršeliene

KELLER WILLIAMS REALTY

aptarnauja rytinę Massachusetts valstijos dalį-
Bostono apylinkę visais
nekilnojamo turto reikalais
**Jei reikia pagalbos
pirkti ar parduoti namus,**
Kreipkitės visokiais profesinių paslaugų atvejais:

508-523-9058; 718-694-4048

di@divahomes.com

www.divahomes.com

VYZAS & ASSOCIATES, P. C.

ATTORNEYS AT LAW

Real Estate - Zoning & Land Use -
Commercial Litigation - Corporate Law
Bankruptcy - Wills, Trusts & Estates
Estate Administration - Personal Injury
Worker's Compensation - Municipal Court Matters
Employment Torts - Condominium Law

20 DAVIS AVENUE

KEARNY, NEW JERSEY 07032

(201) 998 - 2211

Licensed in New Jersey and New York

*Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.*

*Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.*

TAUTOS FONDAS

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukus siusti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 eLpaštas: TAUTFD@aol.com

KODIS

FUNERAL HOME

**63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378**

*Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse*

Edward A. Kodis - Funeral Director

Kreipkitės

tel.: (718) 326-1658

Philadelphia, PA

Lietuvos nepriklausomybės švenčių – **Vasario 16-tosios ir Kovo 11-tosios paminėjimas** vyks sekmadienį, **vasario 26 d.** Šv. Mišios už Lietuvą bus aukojamos Šv. Andriejaus lietuvių parapijoje (19-tos ir Wallace gatvių sankryžoje) 10:30 val. ryte. Oficialioji ir šventinė minėjimo programa bus tęsiama 2 val. p.p. Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall, E. Allegheny Ave.) Šventės prelegente bus JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Vaiva Vėbraitė. Programą išpildys chorai "Laisvė" ir "Atžalynas", tautinių šokių grupės "Aušrinė" ir "Žilvinas", "Kaimo kapela" bei Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos mokiniai. Po programos suneštinės vaisės ir pabendraavimas bei pasilinksminimas.

Daugiau informacijos apie Lietuvos nepriklausomybės šventę ir kitas Philadelphia telkinio žinias galima išgirsti "Bendruomenės balso" radijo laidose kiekvieną sekmadienį, 9 val. ryte, per radijo stotį WNWR 1540 AM. Negalintys "Bendruomenės balso" klausytis tuo laiku ar negirdintys dėl per silpno radijo bangų signalo, radijo laidas gali išklausti bet kuriuo laiku visą savaitę per internetą www.wnwr.com atsidarius "Archives" puslapį ir jame suradus "Lithuanian-American Community" programą.

Teresė Gečienė

2006 m. ŠALFASS Vyrų senjorų krepšinio pirmenybės

2006 metų ŠALFASS Vyrų senjorų krepšinio pirmenybės įvyks **2006 m. balandžio 1 ir 2 dienomis**, Chicagoje, IL. Vykdo – Chicago ASK Lituania. Senjorų klasei priklauso 35 metų ir vyresni vyrai pagal 2006 m. gruodžio 31 d. Kitaip tariant, gimusieji 1971 m. ir vyresni.

Galutinė komandų ir žaidėjų registracija, su mokesčiu privalo būti atlikta *iki 2006 m. kovo 17 d. imtinai*, šiuo adresu: Dr. Donatas Siliūnas, 5116 Illinois Ave., Lisle, IL 60532-2014, USA. Tel.: (630) 852-3204; fax: (630) 852-4026; e-mail: dsiliunas@aol.com Website: www.lituanica.org

Savo principinį apsisprendimą dėl dalyvavimo prašome pranešti rengėjams iki vasario 18 d.

Smulkesnę informaciją gauna krepšinio kultivuojantys klubai. Nauji vienetai, prašomi kreiptis į dr. D. Siliūną.

Dalyvauti kviečiami ŠALFASS klubai ir kiti lietuviški vienetai, atlikę 2006 metų registraciją ŠALFASS.

Po galutinės dalyvių registracijos bus paskelbta tolimesnės detalės.

*ŠALFASS krepšinio komitetas
ŠALFASS centro valdyba*

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

Čia spausdiname antrą dalį srašto aukotojų, kurie auکوjo 2005 metais "Darbininkui" paremti, jų čekius gavome iki 2005 m. gruodžio mėn. 20 d., bet jie netilpo "Darbininko" 2006 m. sausio numerįje:

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

Čia spausdiname pavardes tų skaitytojų, kurie auکوjo 2006 metais "Darbininkui" paremti ir jų čekius gavome iki 2006 m. sausio 20 d.:

Po 25.00 dol.:

Teresė Ilgunas, Hudson, MA
Marija Eiva Hauser, Lexington, MA
Henrikas Čepas, Medford, MA
Gloria Adomkaitis, Milton, MA
Romualdas Kriaučiūnas, PhD., Lansing, MI
Vytautas Kamantas, Grand Rapids, MI
Maria Calabrese, Chester, NH
Balys Raugas, Delran, NJ
Kazys Kaspariūnas, Elizabeth, NJ
Eugenia Uselyte, Franklin Lakes, NJ
Genevieve Viseckas, Orange, NJ
Kostas Norvila, Brooklyn, NY
Vytautas Nakutavicius, Fishkill, NY
Ina Jasaitis, Great Neck, NY
Bertha Bedel, No. Bellmore, NY
Edmundas Adomaitis, Richmond Hill, NY
Vacys Rociūnas, Independence, OH
William Kolicius, Allison Park, PA
John & Judith Kuncas, Export, PA
Arydas Barzdukas, Falls Church, VA
Kęstutis Ciziūnas, Falls Church, VA
Danute S. Harmon, Falls Church, VA

Po 20.00 dol.

Danutė Grajauskienė, Glastonbury, CT
Algis Simonaitis, Hartford, CT
Vincas Šalčiūnas, Juno Beach, FL
Pranas Damijonaitis, Ormond Beach, FL
Vladas Vasikauskas, St. Petersburg, FL
Peter Mackus, Sunny Hills, FL
Vytautas Stasaitis, Treasure Island, FL
Irena Galinis, Lemont, IL
Antanas Kucys, Lemont, IL
Ramune Rackauskas, Oak Lawn, IL
Birute Banaitis, Abington, MA
Maria Ensins, Canton, MA
Algirdas Jurenas, Harrison, ME
Ričardas Šlepetys, Brick, NJ
Vanda Petravičienė, Piscataway, NJ
Ona Osmolskis, Bayside, NY
Henrikas Miklas, Great Neck, NY
Erna Milukas, Richmond Hill, NY
Ana Burbuliene, Rochester, NY
Sofija Kulys, Woodhaven, NY
Vacys Rociūnas, Independence, OH
Senonas Prusas, Chillicothe, OH
Monika L. Boop, East Berlin, PA

(bus daugiau)

Po 100.00 dol.:

Sopfia M. Slizys, Lompoc, CA
Dr. Mary Z. Daugela, Washington, DC
Aurelija Stangvila-Kaye, Ocala, FL
Izabele Ramanauskas, Port Orange, FL
Apolonia Andrasiūnas, Orland Park, IL
Eugenia Baciulis, Quincy, MA
Laima Leleika, Rye, NY
Mindaugas Jatulis, Schenectady, NY
Ona Barauskas, Woodhaven, NY
Vida Jankauskas, Woodhaven, NY
Nijole ir Kęstutis Setikas, Woodhaven, NY

Po 75.00 dol.

Dr. Aldona Janaciene, Natick, MA
Joseph P. Stanionis, Fair Haven, VT

Po 65 dol.:

Antanas Daukantas, Santa Monica, CA
Anthony ir Emmy Grazulis, Clifton, NJ

Po 60.00 dol.:

Kazimiera Šventoraitis, Woodhavne, NY

Po 50 dol.:

Audrone Bartys, Sun City, AZ
Elena Arbienė, Santa Monica, CA
Genovaite Setikas, Newington, CT
Stella Marcinauskis, Shelton, CT
Elena Sluder, Centennial, CO
Rima ir Antanas Gudaitis, Ormond Beach, FL
Alvita Kerbelis, Seminole, FL
Mary J. Gallagher, Decatur, GA
Marija Kuprys, Cicero, IL
Janina ir Mečys Makutaitis, Chicago, IL
Justas Buivys, Baltimore, MD
Dr. Edmund Kasaitis, Baltimore, MD
Algirdas Zikas, Canton, MA
Sofija Galdikas, Dorchester, MA
Dalia ir Stasys Zikas, Melrose, MA
Tekle Bogusas, So, Boston, MA
Dana Eikinas, Stoughton, MA
Eugenia Rackauskas, Wollaston, MA

(bus daugiau)

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame

Šis "Darbininko" numeris padidintas iki 24 psl.

Vasario 16-tosios – Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 88-tosios sukakties minėjimas, kurį rengia jungtinis komitetas iš Lietuvių Bendruomenės, Tautos Fondo ir ALTO atstovų, įvyks **vasario 12 d.** V. Atsimainymo parapijos patalpose (64-25 Perry Ave.) Maspeth, NY, šia tvarka:

11:30 val. – mišios V. Atsimainymo par. bažnyčioje, kurias koncelebruos vysk. Paulius A. Baltakis, OFM; Brooklyno vysk. Nicolas DiMarzio; par. klebonas kun. Paul Wood; par. vikaras kun. Vytautas Volertas.

2:30 val. popiet Atsimainymo par.salėje – Akademija ir meninė dalis. Pagrindinis kalbėtojas – LR generalinis konsulas Mindaugas Butkus. Meninę programą atliks NY lietuvių choras ir Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai. Po mišių iki programos pradžios salėje bus galima gauti lietuviškus pietus.

Mišios lietuviškai Riverhead, NY

Š.m. kovo 5 d., sekmadienį, 3 val. popiet Šv. Jono Evangelisto katalikų bažnyčioje, 546 St. John's Place, Riverhead, NY 11901, kun. Vytautas Volertas aukos **mišias lietuviškai**. Riverhead apylinkėje yra įsikūrusi nemaža grupė naujųjų imigrantų iš Lietuvos. Ateityje numatyta aukoti lietuviškas mišias kiekvieną mėnesį. Sekančiame numeryje įdėsime tvarkaraštį.

Šis "Darbininko" Nr. 2(48) išsiunčiamas vasario 10 d. Sekantis kovo mėnesio numeris numatytas išsiųsti kovo 10 d.

Mirė Pranė Ažuolienė

Pranė Ažuolienė (Skrodenytė) sulaukusi 85 metų amžiaus, mirė š.m. sausio 17 d. Lemont, IL. Velionė buvo gimusi Batakių k., Tau-ragės apskr. Nuo 1950 m. gyveno New Yorke, o prieš keletą metų, mirus vyrui Petriui, persikėlė gyventi į Lemont, IL. New Yorke buvo veikli ateitininkė, reiškėsi Apreiškimo parapijos veikloje; priklausė Lietuvių Katalikių Moterų kultūros draugijai, rėmė Balfą, ir kt. lietuviškas organizacijas. Buvo pašarvota Petkaus laidojimo namuose Lemont, IL. Laidotuvių mišios buvo aukotos sausio 21 d., 9:30 val. ryte Pal. Jurgio Matulaičio misijoje. Po mišių palaikai sudeginti ir bus atvežti ir palaidoti St. Charles kapinėse prie jos ankščiau mirusio vyro Petro Ažuolo. Nuliūdime liko: sū-nus Pranas su žmona Dale ir jų 4 vaikai; sūnus Eugenijus su žmona Viktorija ir jų du vaikai; duktė Marija su vyru dr. Vidu Nemicku ir jų trys vaikai. Šeima prašo vietoj gėlių aukoti Tėvams Jėzuitams – Baltijos projektui: 2345 W 56th St. Chicago, IL, 60636.

Gavėnios pradžia – Pelenų diena šiemet išpuola kovo 1 d. Tada prasideda gavėnia – atgailos laikotarpis, kuris baigiasi Kristaus Prisikėlimo švente – Velykomis balandžio 16 d. Katalikai nuo 14 m. amžiaus privalo nevalgyti mėsos kiekvieną penktadienį ir Pelenų dieną.

Norinčius pirkti ar parduoti nekilnojamą turimą QUEENS/BROOKLYN apylinkėje, prašome kreiptis į Prudential nekilnojamo turto agentę Egidiją Vosyliūtę, kuri taip pat nemokamai įvertins jūsų nekilnojamo turto vertę rinkoje. Tel.: (718) 791 2229; e-mail: realestateplanet@yahoo.com

Aplankiau Vytautą MAŽELĮ

Prieš porą mėnesių gavome žemiau spausdinamą straipsnelį ir tris nuotraukas iš Kęstučio Laskausko, gyv. Baltimore, MD.

K. Laskauskas – ilgametis Baltimore, MD, radijo programos bendradarbis ir jos vedėjas (1953-2003). Per tuos 50 metų programa buvo perduodama kartą savaitėje be praleidimo, nors per savo 57-nerius gyvavimo metus programai teko keisti radijo stotis net aštuonis kartus. **Red.**

Lapkričio mėn. "Darbininke" po Gintės Damuštės nuotrauka pasiskaičiau, kad nuotrauka fotografuota Vytauto Maželio. Prisimenu Vytautą kaip retų gabumų fotografą. Jo nuotraukos, darytos prieš okupacijas nepriklausomoje Lietuvoje, tilpo daugybėje laikraščių ir žurnalų. O vėliau – išsivijoje, jos puošė įvairiausia spaudą.

2004 m. aplankiau savo tėviškę Anykščius ir sostinę Vilnių, kur buvau apsisostojęs pas anykštietę jaunystės draugę ir bendradarbę Oną Petraitytę Kasparavičienę, su kuria drauge lankėmės Anykščiuose Ketvirtojo pasaulio anykštėnų suvažiavimo metu.

Sugrįžę į Vilnių sužinojome, kad prieš porą mėnesių į Vilniaus priemiestyje esančius slaugos namus yra persikėlęs iš JAV gyvenimo rudėnėlį praleisti Vytautas Maželis, irgi anykštėnas, mums abiemis gerai pažįstamas, nes visi trys esame try-nę tuos pačius Anykščių gimnazijos suolus, tik skirtingais laikotarpiais.

Aplankėme Vytautą, dar besitvarkantį įsikuriant savo kambariuose prie nuotraukomis ir albumais apkrautų stalų. Vėliau dar kartą nuėjome jo aplankyti. Nunešėm jam to, ko jis prašė: laiškamis popieriaus, (nukelta į sekantį psl.)

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers
Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJINĖ KOMISIJA.

Aplankiau Vytautą MAŽELĮ

(atkelta iš 22 psl.)

vokų, sąsiuvinų užrašams ir dar šio bei to. Jo prižiūrėtoja nustebo ir pasakė, kad mes esame pirmieji lankytojai, kurie ką nors atnešė jam. Visi kiti, kurie jį lankė, vis norėjo iš jo ką nors gauti... Vytautas sakė, kad ir priežiūra ir maistu esąs patenkintas. Prisiminimų begalės...

Pridedu fotografiją su Vytautu. Dar pridedu 2 nuotraukas apie įdomų paminklą žuvusiems už Lietuvos laisvę. Štai tokia paminklo istorija:

Idėja pastatyti Anykščiuose paminklą žuvusiems už Lietuvos laisvę buvo puoselėjama jau senokai – kai Anykščių meru buvo Saulius Nefas. Pinigai paminklui turėjo ateiti iš surinktų aukų. Vieta buvo numatyta miesto centre esanti aikštė, kurioje nepriklausomybės metais vykdavo turgai. Dabar čia žaliuoja parkas. Į tą turgavietę sovietų okupacijos metais buvo atvežami ir suguldomi nužudytų partizanų kūnai... kad būtų išniekinti ir kad niekas nesektų partizanų pėdomis...

Laikui bėgant, dėl paminklo projektų ir planų buvo daug ginčų, bet vieta paminklui liko ta pati – buvusi turgaus aikštė. Dėl paminklo išvaizdos dar ir dabar pasiginčijama. Bet tikslas pasiektas – stovintis paminklas atkreipia praeivių ir pravažiuojančių dėmesį ir atveda visus iki akmens prie paminklo, kur įrašas pasako jo tikslą (žiūr. nuotrauką).

Viršminėtame anykštėnų suva-

žiavime Pasaulio anykštėnų Bendrijos pirmininkas prof. dr. Antanas Tyla savo kalboje dėkojo paminklo statymo komitetui, visiems aukotojams (kurių buvo ir iš JAV) ir aukų rinkėjams.

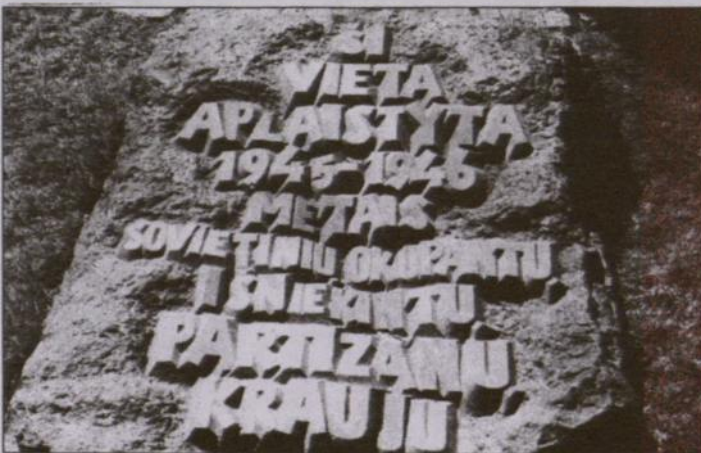
Kęstutis Laskauskas

Paminklas LAISVEI Anykščių miesto centre, Vysk. A. Baranausko parke, kadaise buvusioje turgaus aikštėje.

Iš k.: Vytautas Maželis, Kęstutis Laskauskas ir Ona Petraitytė-Kasparavičienė Vytauto kambariuose.

Prie LAISVĖS paminklo akmenyje iškalta paminklo paskirtis.

Nuotrauka S. Kasparavičiaus

Knygos - geriausia dovana

“Darbininko” administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2006-uosius metus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardavimu, jei ne dabar, tai ateityje.

Laukiame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų
“Darbininkui”:
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail:
darbininkas@hotmail.com

Maži butai pavieniams asmenims - pensininkams,
modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto
Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga.
St. Joseph Villa.

Kreiptis:

Sisters of Immaculate Conception
600 Liberty Highway
Putnam, CT 06260.

LIETUVIŠKI RAGUOLIAI

- kepame virš 30 metų
- siunčiame į visas JAV valstijas
- 4 dydžiai: 3, 5, 10 ir 15 svarų
- laikas jau dabar užsisakyti šventėms

Skambinkite: Juozui Liūdžiui
New Britain, CT

tel.: (860) 223-2380; fax: (860) 224-3341
e-mail: JBL101@webtv.net

RETURN SERVICE REQUESTED

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207-1999

DARBININKAS

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME

Non-Profit Org.
U. S. Postage
PAID
BROOKLYN, N.Y.
Permit NO 5417